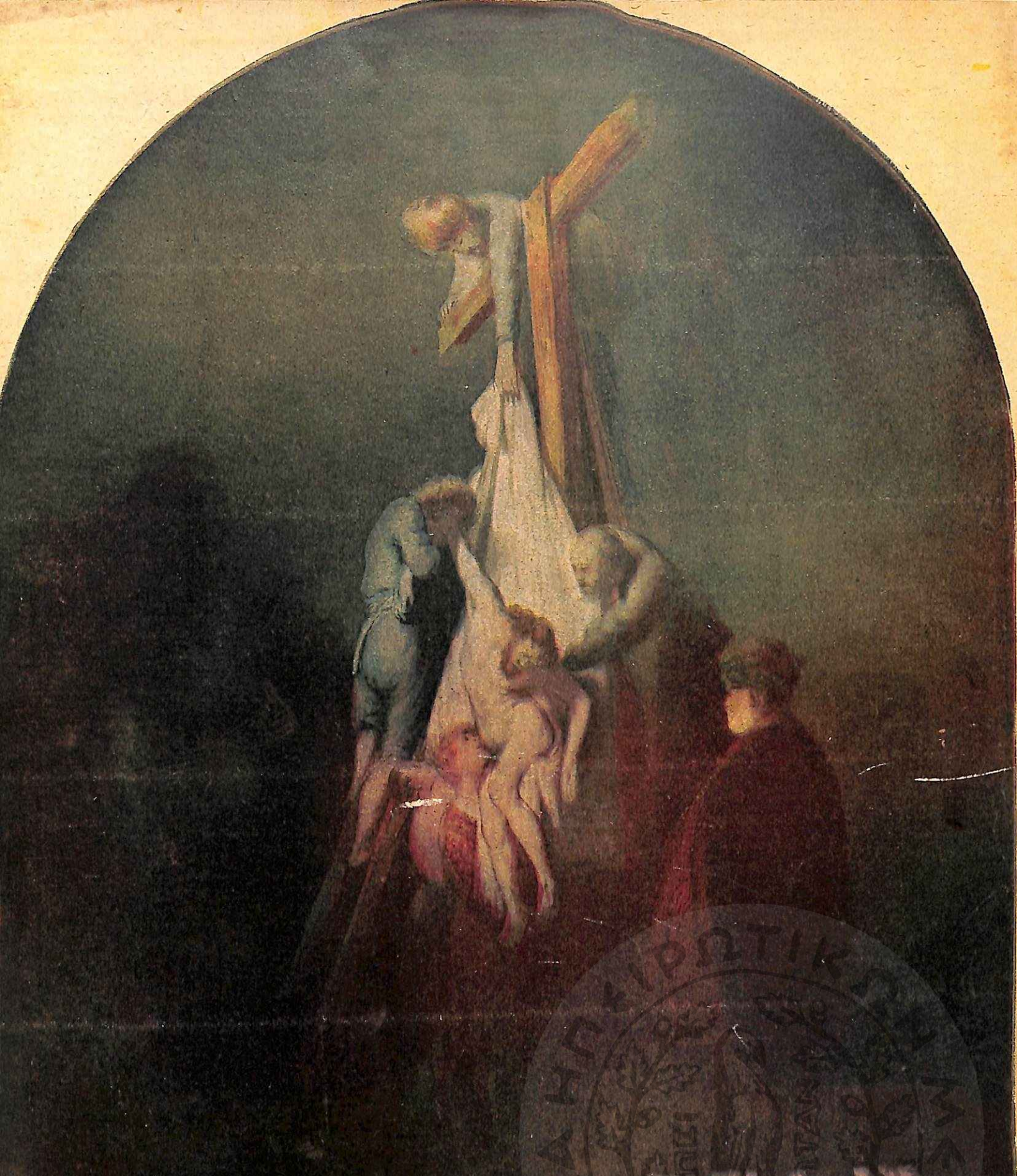
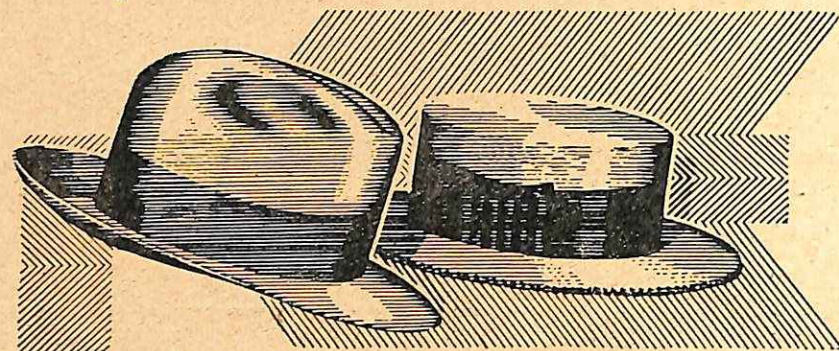

ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Η ΠΗΓΗ ΤΩΝ ΠΙΛΩΝ

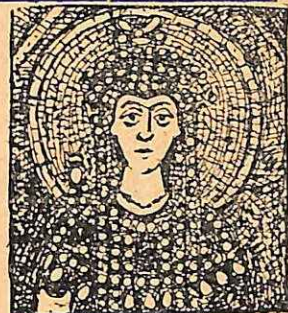
ΤΟ ΝΕΟΝ ΕΛΑΦΡΟΝ
ΠΙΛ-ΠΩΛ
90 ΓΡΑΜΜΑΡΙΩΝ
ΚΑΙ ΤΟ ΛΕΥΚΟΤΑΤΟΝ
ΨΑΘΙΝΟΝ
ΤΑ ΠΡΟΤΙΜΟΜΕΝΑ
ΕΚΛΕΚΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
ΤΗΣ ΘΕΡΙΝΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

ΗΛΙΑΣ
ΠΩΛΟΠΩΛΟΣ
ΥΙΟΣ Α.Ε.
1886

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΕΧΝΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΕΤΟΣ Γ'. ΤΟΜΟΣ Ε'. ΑΡΙΘ. 46
ΓΡΑΦΕΙΑ: ΜΑΓΕΡ 29

ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ
Κ. ΜΠΑΣΤΙΑΣ
Β. ΜΑΛΑΤΑΚΗΣ

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Έτησία Δρ. 200
Έξάμηνη " 100
Τρίμηνη " 50
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Λίρα 1

ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

ΕΝΑΣ ΑΡΧΗΓΟΣ 300 ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΤΟΥ ΓΚΑΝΤΙ

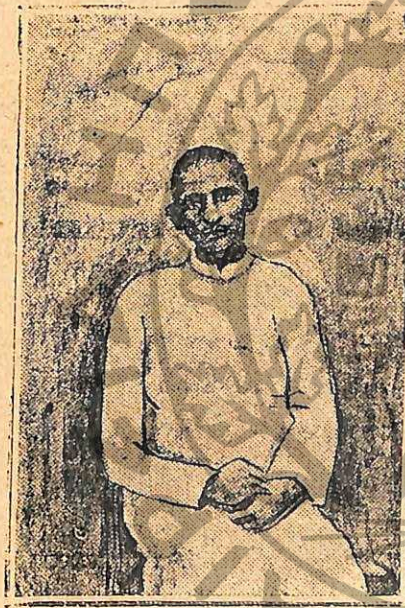
"Ενα χαρακτηριστικόν τῆς ἐποχῆς μας εἶναι ἡ ἀμφιβολία πρὸς ὅλα. Οἱ λαοὶ τῆς Εὐρώπης ἐκδηλώνουν μίαν φανερὴ δυσπιστίαν πρὸς ὅλα τὰ σύμβολα πού ἐσθίριζαν τὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ αἰῶνες. Σύμβολα ἠθικά, σύμβολα θρησκευτικά, σύμβολα δικαίου ἔχουν γίνῃ ὁ στόχος διαλεκτικῶν ἐπιθέσεων, ἔχουν χάσει τὴν ἀπολυτρωτικὴν δύναμιν πού εἶχαν γιὰ τοὺς ἀνθρώπους.

"Ἀν ἐκθέσωμε σήμερα τὴ θεωρίαν ἐνὸς σοφοῦ καὶ παροτρύνωμε καὶ τὸν ἀναγνώστη μας νὰ πιστέψῃ σ' αὐτὴν δὲν μπορεῖ τοῦτο νὰ ἔχῃ τὴν ἰδίαν ἐπίδρασιν πού θὰ ἔχῃ ἂν παρουσάσωμε στὸν ἀναγνώστη μας μίαν μεγάλην ἀνθρώπινην μορφήν στὴν ὁποίαν πιστεύουν ἑκατομμύρια ἀνθρώπων. Αὐτὸ ξεφεύγει πιά ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς θεωρίας. Εἶναι ζωὴ, εἶναι τὸ πιστεύω μὲ τὸ ὁποῖον ζοῦν καὶ πορεύονται ἑκατομμύρια ἀνθρώπων καὶ ἡ ζωὴ, τὸ παράδειγμα εἶναι πῶς σεβαστὸ ἀπὸ τὴ θεωρίαν.

Θὰ προσπαθήσωμε λοιπὸν μέσα στὸν περιορισμένον χώρον τοῦ περιοδικοῦ νὰ δώσωμε τίς πῶς χαρακτηρι-
στικὰς γραμμὰς τῆς σκέψεως καὶ τῆς δράσεως τοῦ Μαχατμᾶ Γκάντι, τοῦ πνευματικοῦ καὶ πολιτικοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Ἰνδικοῦ λαοῦ, γιατί θεωροῦμε τὸ παράδειγμα τοῦ μοναδικοῦ στὴ σύγχρονον ἱστορίαν, πα-
ράδειγμα ἴσως δίχως προηγούμενον, πού ἡμπορεῖ κάλλιστα νὰ δοθῇ καὶ ὡς θετικὸ πρότυπο στοὺς σύγχρονους πολιτικούς τῆς Εὐρώπης.

Μέσα ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ Ρωμλίν Ρολάν γιὰ τὸν Μαχατμᾶ Γκάντι ἀπο-
σπώμε τὸ ἀκόλουθο πορ-
τραῖτο τοῦ ἀνθρώπου
«... Δυὸ γαλήνια
σκοτεινὰ μάτια. Ἕνας
μικρόσωμος ἀνθρώπος,
μὲ ἀδύνατον πρόσωπο. Φορεῖ ἕναν λευκὸ
σκοῦφο καὶ εἶναι ντυμένος μὲ λευκὴ
ἀπλή τσόχα καὶ τὰ πόδια του εἶναι
γυμνά. Τρέφεται μὲ ῥίζι καὶ καρπούς,
δὲν πίνει παρὰ μόνον νερό, κοιμᾶται
στὸ πάτωμα, ὁ ὕπνος του εἶναι σύντο-
μος καὶ δουλεύει ἀδιάκοπα.... Ἐκεῖνο
πού γίνεται ἀμέσως ἀντιληπτὸ εἶναι
ἡ μεγάλη ὑπομονὴ καὶ ἡ μεγάλη ἀγά-
πη πού κλείνει στὴν ψυχὴ του. Εἶναι
ἀπλὸς σὰν παιδί, γλυκὺς καὶ εὐγενικός
καὶ μὲ τοὺς ἐχθρούς του ἀκόμα καὶ
καταπληκτικὰ εὐλικρινής. Δὲν διστάζει
πολύ νὰ προφέρῃ τὴ λέξιν «Ἐγγελά
σθηκα» δὲν κρύβει ποτὲ τίς πλάνες του,

Ὁ Μαχατμᾶ Γκάντι

δὲν κάνει συμβιβασμούς, δὲν ἔχει κα-
μιά σχέση μὲ τὴ διπλωματία, ἀποφεύ-
γει τὴ ρητορικὴ ἐπίδειξιν ἢ μᾶλλον δὲν
τὴν σκέπτεται ποτέ. Ἐνοχλεῖται ἀπὸ
τὸ θυμασμό τῆς μεγάλης μάζας καὶ
δὲν ἔχει καμιά ἐμπιστοσύνη στὸ πλῆ-
θος. Τὴν ἀνέση δὲν τὴν αἰσθάνεται
παρὰ μόνον μέσα στὸ περιβάλλον τῆς
μειοψηφίας καὶ τὴν εὐτυχίαν τὴ βρίσκει
στὴ μοναξιά τῆς, μέσα στὴν ἀτιμωφίαν
πού ἐπικρατοῦν μὲ τὸ θεῖον... Ἴδού
ὁ ἀνθρώπος πού ἔχει ἐξεγείρει 300
ἐκατομμύρια ἀνθρώπων, πού ἔχει σοβα-
ρώτατα ἀνησυχήσει μὴ Βρετανικὴ Αὐ-
τοκρατορία καὶ ἔχει εἰσχωρήσει στὴν
πολιτικὴ ἕνα κίνημα πού ἐπὶ δύο χι-
λιάδες χρόνια δὲν εἶδε ἡ ἀνθρωπότης.

Ἡ Βιογραφία του εἶναι μὲ λίγα λό-
για ἡ ἀκόλουθη. Ὀνομάζεται Μοχάν-
τας Καραμσίντ Γκάντι (Μαχατμᾶ τὸν
ὀνόμασαν ἀργότερα οἱ Ἰνδοὶ καὶ ση-
μίνει Μεγάλῃ ψυχῇ). Γεννήθηκε ἀπὸ
οἰκογένειαν μέσης τάξεως καὶ ἀπὸ γονεῖς

εὐσεβεῖς καὶ πρόους. Ὁ πατέρας του δὲν ἔδωσε ποτὲ σημασία γιὰ χρήματα καὶ τὴ μητέρα του τὴν παρομοιάζουν γιὰ τὸ αὐστηρὸ θρησκευτικὸ τῆς ἡθῆς μὲ τὴν ἀγία Ἐλισάβετ. Ἐνήστευε, ἔκανε ἐλεημοσύνας κι' ἀγρυπνοῦσε στὸ προσκέφαλο τῶν ἀρρώστων. Ὁ πρῶτος δάσκαλος τοῦ Γκάντι ἦταν ἓνας Βραχμᾶνος ποὺ τὸν ἐδίδαξε τὰ καίμενα τοῦ Βισνοῦ. Μετὰ ἐφοίτησε στὰ Ἰνδικὰ σχολεῖα καὶ σὲ ἡλικία 19 χρόνων ἐπῆγε στὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Λονδίνου κι' ἐσπούδασε νομικά. Στὸ Λονδὶνο ἐφθασε τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1888 καὶ ἐγύρισε στὶς Ἰνδίες στὰ 1891. Ἡ δράση του διατείνεται σὲ δύο περιόδους. Ἀπὸ τὸ 1893 ἕως τὰ 1914 στὴ Νότιο Ἀφρική καὶ ἀπὸ τὰ 1914 ὡς σήμερ στὶς Ἰνδίες.

Στὰ 1890-91 στὸ Νατάλ τῆς Ν. Ἀφρικῆς ζοῦσαν 150000 Ἰνδοί. Ἡ συγκέντρωση τοῦ Ἀσιατικοῦ αὐτοῦ πληθυσμοῦ προεκάλεσε μία ξеноφοβία στὸ λευκὸ πληθυσμὸ ποὺ ὑπέβαλε τὴν ἰδέα τοῦ ἐξωστρακισμοῦ στὴν Κυβέρνηση. Ἀρχισε τότε ἓνας συστηματικὸς διωγμὸς ἐναντίον τῶν Ἰνδῶν, μὲ φόρους, ἀστυνομικὲς αἰθαιρεσίες ποὺ ἐγίνοντο ἐν ὀνόματι τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ. Στὰ 1893 ἐκλήθη ὁ Γκάντι γιὰ νὰ ὑποστηρίξῃ μιὰ ὑπόθεση καὶ ἐκεῖ στὸ Νατάλ καὶ στὸ Ὁλλανδικὸ Τρανσβάλ ἀπέκτησε μιὰ σκληρὴ πείρα. Αὐτὸς ὁ Ἰνδὸς ποὺ μόνον περιποήσεις ἐγνώρισε στὴν Ἀγγλία καὶ ποὺ θεωροῦσε τοὺς Εὐρωπαίους φίλους ἀντίκρυσε μιὰ ἀδικαιολόγητη ψυχρότητα. Τοῦ ἔκλεισαν τὶς πόρτες τοῦ ξενοδοχείου, τοῦ ἐδυσχέραναν τὰ ταξίδια του, τὸν ἐχτύπησαν, τὸν ἐδρι-σαν. Θὰ εἶχε ξαναγυρίσει στὶς Ἰνδίες ἂν δὲν εἶχε ὑπογραφεῖ ὡδεκάμηνο συμβόλαιο νὰ μείνῃ ἐκεῖ. Ὅταν ἐτελείωσε τὸ συμβόλαιό του καὶ ἐπρόκειτο νὰ φύγῃ, εἶδε ὅτι αὐτὸς ὁ λαὸς ἔμενε ἐκτεθειμένος στὶς βιαιότητες καὶ τὴ θηρωδία δι-χως ἔσαν θαρραλέο προστάστη. Ἐπρω-τίμησε νὰ θυσιάσῃ τὴν ἀτομικὴ του ἀνε-ση καὶ εὐτυχία καὶ νὰ μείνῃ κοντὰ στὸ λαὸ ποὺ ἐπάσχε, ν' ἀγωνισθῇ γιὰ τὰ δίκαιά του καὶ νὰ πηλᾷ κι' αὐ-τὸν τὸ ποτήρι τῶν πικριδῶν. Ἡ θεωρία του. «Ὅχι βία» καὶ «Ὅχι σύμπραξις» ἐφηρμόσθη ἐκεῖ καὶ μετὰ πολλὰ χρό-νια ἔδωσε καλὰ ἀποτελέσματα. Στὰ

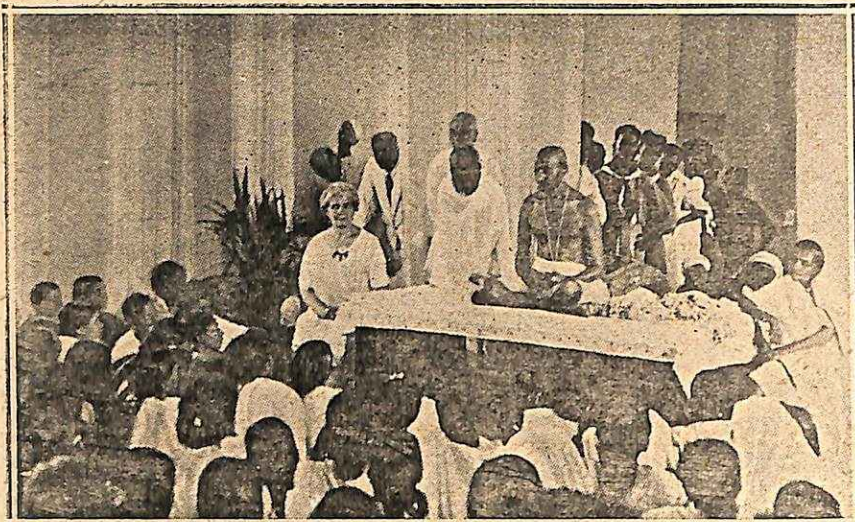
1914 μὲ δημιουργημένη πιά τὴ φήμη τοῦ Ἀρχηγοῦ γύρισε στὶς Ἰνδίες καὶ μετὰ τὸ μεγάλο πόλεμο δὲν ὑπάρχει πιά Ἰν-δὸς ποὺ νὰ μὴν πιστεύῃ στὴ δύναμη, στὴν ἀρετὴ καὶ τὴν ἱκανότητα τοῦ Γκάντι. Ἀς ἀκούσουμε ὅμως μερικὲς σκέ-ψεις τοῦ ἴδιου γιὰ τίς σοβαρότερες ἐκ-δηλώσεις τῆς ζωῆς.

* *

— Δὲν ζητῶ τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴν ἀλή-θεια. Εἶμαι ἓνας ἄνθρωπος ποὺ γνωρίζω τίς ἀτέλειές μου, ποὺ πλανιέμαι καὶ ποὺ δὲν διστάζω νὰ τὸ δηλοποιήσω.

— Τὸ χαρακτηριστικὸ ἐνδὸς ἀρχηγοῦ εἶναι ἡ τόλμη. Κανένας ἀληθινὸς στρα-τηγὸς δὲν ἀπέφυγε τὴ μάχη ἀπὸ τὸ φό-βο τῆς ἡττας ἢ μιᾶς πλάνης.

— Εἶναι ἀντίθετο πρὸς τὸ Ἰνδικὸ

Ὁ Γκάντι σὲ μιὰ συγκέντρωση φοιτητῶν ἱατρικῆς

πνεῦμα ἢ ἰδέα τοῦ χωρισμοῦ τῶν ἀνθρώ-πων σὲ ἀνώτερες καὶ κατώτερες τάξεις. Ὅλοι γεννήθηκαν γιὰ νὰ ὑπηρετήσουν τὸ θεό. Ὁ Βραχμᾶνος μὲ τὴ σοφία του, ὁ Kshattriga μὲ τὴ δύναμη του, ὁ Vaishya μὲ τὴ ἐμπορικὴ του δε-ξιότητα, ὁ Shudra μὲ τὴ σωματικὴ ἐρ-γασία του. Τοῦτο ὅμως δὲν σημαίνει ὅτι ὁ πρῶτος δὲν μπορεῖ νὰ κάμῃ σωματι-κὲς ἐργασίες ἀλλὰ ὅτι εἶναι καταλληλό-τερος γιὰ τὴ μάθηση οὔτε ὅτι ὁ τελευταῖος δὲν μπορεῖ ν' ἀποκτήσῃ τὴ γνώση. Ὁ Βραχμᾶνος ποὺ θὰ ἀνεγνώριζε στὸν ἑαυτὸ του ὑπεροχὴ λόγω τῆς σοφίας του μόνον γι' αὐτὴ τὴν ὑπεροψία του θὰ ξέ-πεφτε ἀπὸ τὴ θέση του καὶ δὲν θὰ ἦταν ποτισμένος ἀπὸ πραγματικὴ σοφία.

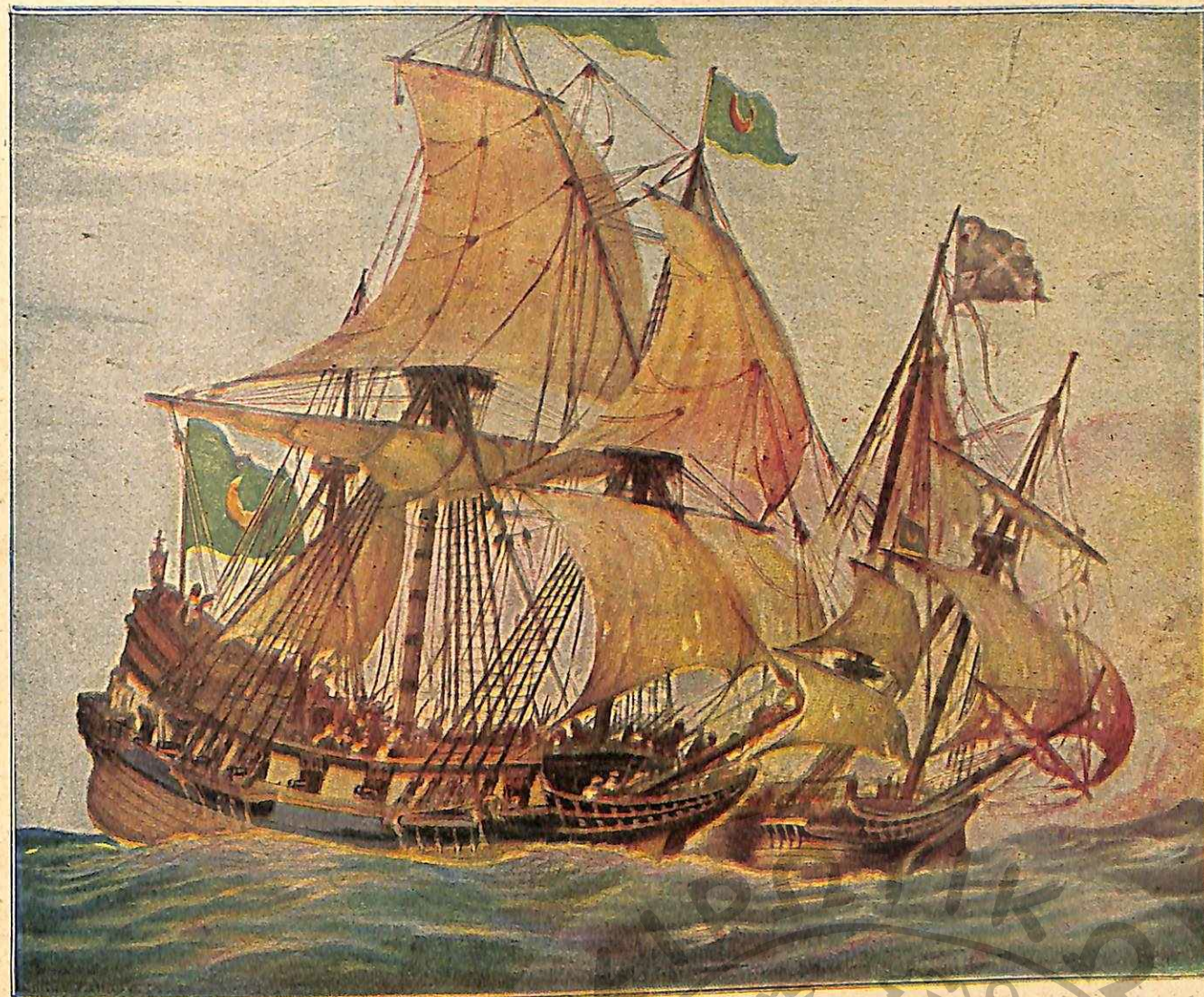
— Ὁ πατριωτισμὸς μου εἶναι ὑποταγμέ-νος στὴ θρησκεία μου. Ἐχω ἀγκαλιάσει τὴν πατρίδα μου ὅπως τὸ μαρὸ τὸ μη-τρικὸ στήθος, γιατί νοιώθω ὅτι μοῦ προσ-

φέρει τὴν πνευματικὴ τροφὴ ποὺ τόσο ἔχω ἀνάγκη. Ὅταν στερέψῃ ἡ πηγὴ καὶ ἡ πατρίδα δὲν μοῦ προσφέρει πνευ-ματικὴ τροφὴ θὰ εἶμαι ὀρφανός. Θὰ ἀποτραβηχθῶ στὴν ἐρημία καὶ στὴ μο-ναξιά.

— Ὁ πολιτισμὸς εἶναι ὀνομαστικός. Περνοῦμε μιὰ «ἐποχὴ σκοτεινὴ» ποὺ θεωροῦν τὸ ὕλικο ἀγαθὸ ὡς τὸ σκοπὸ τῆς ζωῆς καὶ δὲν ἀσχολοῦνται διόλου γιὰ τὸ ἀγαθὸ τῆς ψυχῆς. Ὁ πολιτισμὸς ἔχει τρελλάνει τοὺς Εὐρωπαίους καὶ τοὺς ἔχει ὑποδουλώσει στὸ χρήμα, τὸν ἔχει στερήσει τὴ γαλήνη καὶ τὴν ἐσω-τερικὴν ζωὴ. Εἶναι μιὰ κόλαση γιὰ τίς ἐργαζόμενες τάξεις καὶ καταστρέφει τὴ φυλετικὴ ζωτικότητα. Ὁ σατανικὸς αὐτὸς πολιτισμὸς θὰ καταρρεῖ ἀφ' ἑαυτοῦ. Ὁ πολιτισμὸς αὐτὸς εἶναι ὁ ἐχ-θρὸς τῶν Ἰνδῶν καὶ ὅχι οἱ Ἀγγλοὶ ποὺ ὡς ἄτομα εἶναι ἀγαθοὶ ἀλλὰ εἶναι ἄρρωστοι ἀπὸ τὸν πολιτισμὸ τους.

— Ἡ προόδος ἐνδὸς ἀνθρώπου ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ μέγεθος τοῦ πό-νου ποὺ ἔχει δοκιμά-σει. Ὅσο περισσότερο ἔχει πονήσει τόσο πε-ρισσότερο ἔχει γίνῃ κοινωνὸς τῆς προόδου. Πρέπει νὰ μάθωμε θε-ληματικὰ νὰ πονοῦμε καὶ νὰ βρίζομε χαρὰ στὸν πόνο μας. Ἡ ἐλευ-θερία μόνον μ' αὐτὸ τὸ νόμισμα μπορεῖ ν' ἀπο-κτηθῇ.

— Τὸ ἐπάγγελμά των ἱατρῶν ἐτρά-δηξε τὴν προσοχή μου. Πολὺ σύντομα ἐκκάλυψα ὅμως ὅτι δὲν ἦταν τιμητικό. Ἡ ἐπιστήμη τῆς δύσεως ἀσχολεῖται ἀποκλειστικὰ μὲ τὴν ἀνακούφιση τοῦ σώματος τῶν ἀρρώστων, χωρὶς νὰ κα-ταπολεμᾷ τίς αἰτίες τῶν ἀσθενειῶν ποὺ κατὰ μέγα μέρος ὀφείλονται στὰ πάθη. Μποροῦμε νὰ ποῦμε μάλιστα ὅτι τίς καλλιεργεῖ προσφέροντας στοὺς ἀνθρώ-πους τὰ μέσα τῶν ἀπολαύσεων μὲ ὀλι-γοτέρους κινδύνους. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ συντελεῖ ἐμμέσως στὴν ἀνηθικοποίησιν ἐνδὸς λαοῦ μὲ τίς συνταγὰς τῆς «μαύρης μαγείας» ποὺ ἀπομακρύνουν τὸν ἄν-θρωπο ἀπὸ τὴν ἡρωϊκὴν πειθαρχία τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματος. Οἱ ἀσθέ-νεις εἶναι κάποτε τὸ ἀποτέλεσμα ὅχι μόνον τῶν πράξεών μας ἀλλὰ καὶ τῶν σκέψεων καὶ μιᾶς ἀφορμῆς τῶν ἀσθενειῶν εἶναι ἡ ἀρνησις τῶν νόμων τῆς φύσι- (Συνέχεια στὴ σελίδα 5)

Ἡ Μάχη ἀρχισε λυσαισα.

ΕΝΑ ΔΡΑΜΑ ΜΕΣΑ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

ὴν πιδ κάτω ἱστορία ποὺ θὰ διαβάσετε μοῦ τὴν διηγήθηκε πρότερον ἓνα ἀνοσιγιάτικο πρωινό, ἐκεῖ σὲ μιὰ γωνιά τοῦ νησιοῦ μου, ὁ ξωντα-νὸς ἀπόγονος τῶν ἡρώων τῆς. Ἐτοί ἀρχίζει τοῦτη ἡ ἱστορία: Στὰ 1715, ἓνα πρωῒ, ἡ «ΛΕΙΒΑΘΩ», τὸ μεγάλο μπάρο τοῦ παπούλη μου καπετὰν Βερνάρδου ἐφευγε — χειμῶνας καιρὸς — ἀπὸ τὸ νησί μας γιὰ τὰ μακρινὰ κι' ἐπικίνδυνα ταξίδια του! Ὑστερὰ ἀπὸ πέντε-ἕξι μῆνες θάλασ-

σε, φόβους ἀπὸ Ἀλγερίνους πειρατές, ποὺ στὰ χρόνια ἐκεῖνα εἶχαν κατατρομάξει ὁλόκερες θάλασσες καὶ μάλιστα πιδ πολὺ τίς παραλίες τῆς Ἀσίας καὶ τὰ νησιά τοῦ Αἰ-γαίου, εἶσι καὶ τὸ μπάρο τοῦ καπετὰν Βερ-νάρδου γύναι ἀπὸ τὸ ταξίδι του γιὰ τὴν πατρίδα, φορτωμένο μὲ καλὸ ναῦλο. Θά-τανε ποὺ θάπλεε ἀπὸ τὴ Μάχη καὶ ἀκρί-βως μέσα στὰ νησιά, μ' ἄλλους λόγους βρισκόταν στὴ πιδ ἐπικίνδυνη μεριά κι' εἶχε βέβαια λάβει ὅλα τὰ μέτρα ποὺ ἐπρε-παν γιὰ τὴν ἡμέραν τῆς φωλιά τῶν τρο-μερῶν Ἀλγερίνων πειρατῶν. Θάτανε νύχτα, γιομάτη, ὅλο σκοτινιά κι' ἡ θάλασσα χτύπαιε μανιασμένα πάνω στοὺς πανύψηλους βράχους τῶν ξεροννησιῶν, ποὺ

σὰν κεραυνὸς ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τοῦ καπε-τάνιου:

«Στὰ δπλασα... καὶ στὶς θέσεις σας παι-διά!! γιατί μπλοκάρανε οἱ σκύλοι, μὰ ἐγὼ σὰς θέλω λύτους λυσσασμένους νὰ τοὺς πιῇτε τὸ αἷμα!»

Μ' αὐτὲς τίς λίγες μὰ γιομάτες ἐνθου-σιασμὸ λέξεις, τοὺς ἔδωσε ὁ καπετάνιος τοὺς νὰ καταλάβουν.

Δὲν πέρασαν παρὰ λίγα μινούτα κι' ὁ καπετάνιος ἀκούστηκε ἀπὸ τοὺς γιγαντο-μένους ναῦτες, ὅλοι τοῦ νησιοῦ μας παι-διά, διαλεχτοὶ ἓνας κι' ἓνας, σὰν τὸν λα-στορόμο Σταμάτη Βάγγελα, τοὺς ναῦτες Μαρίνο καὶ Κωνσταντῆκη ἀδέσφοι κι' οἱ

δύο, σκυλιά στη θάλασσα και λύκοι σε τέτοιες συγκρούσεις με πειρατές 'Αλγερίνους' γιατί δεν ήταν η πρώτη φορά που πάθηναν το ίδιο πράγμα. Νά, την άλλη φορά στ' άλλο ταξίδι στο 'Αλγέρι του Μαρόκου, που 'κεί είναι πιά πολλοί οι Μαροκίνοι πειρατές, κατακομάτιασαν δόλ'α κερο στόλο από δαύτους, πήρε κι' ο καπετάνιος από τους Φραντζέζους το σταυρό της τιμής για τις υπηρεσίες του!

Ας είναι όμως, ας έρθουμε στην αφήγηση της ιστορίας. Μ' άλλα λόγια σε λίγα λεπτά, τριάντα κομμά με στηθία γρανίτη ήτανε στη θέση τους όπλισμένα σαν άστα-κοί!

Οι 'Αλγερίνοι πειρατές όλο και πλησίαζαν το μπάρο, με τη κουσάρικη φούστα τους και θάτανε πολλοί κατά πού φαινόταν!

Η μάχη άρχισε λυσσαλέα και το αίμα έτρεχε ποτάμι κι' από τις δύο μεριές, πιά πολλοί δέ στην 'Αλγερίνικη κουσάρικη φούστα, λές και το αίμα που χύθηκε στις μπουκαπόρτες κι' από κεί στη θάλασσα, να σταμάτησε την τόση όργη της άγριεμένης φύσης και νάσου μονομιάς η θάλασσα κόπηκε και σε λίγο γαλήνη, μιά σκοτινιασμένη νύχτα χωρίς φεγγάρι.

Η μάχη βρισκόταν στο τέλος κι' η νίκη στη μεριά της «ΛΕΙΒΑΘΩΣ», όσπου ύστερα από λίγο μιά πριμάτσα δένονταν στη πρύμη της «ΛΕΙΒΑΘΩΣ» και πιά πίσω ακολουθούσε νικημένο το αλγερίνικο κουσάρικο δίκροτο φούστα, με σύντροφό του για φορτίο το θάνατο! Πού και πού μέσα στη σκοτινιασμένη ήσυχία της νύχτας σβυσμένες φωνές των μισοπεθαμένων ακουόντουσαν ως το μπάρο. Η ζωή έσπινε στο δρόμο της το θάνατο!

Ένας από τους ναύτες της «ΛΕΙΒΑΘΩΣ» μέσα στις αντίκες φωνές των μισοπεθαμένων σαν ν' άκουσε κλάμα μικρού παιδιού. Αυτό κι' ήτανε γιατί το κατάλαβαν κι' οι άλλοι του πληρώματος και νάσου λέβαραν την πριμάτσα πούταν δεμένη την αλγερίνικη φούστα, σάλταραν δυό στο μπασιό του φλόκου κι' από κεί μπηχαν μέσα με γυμνά τα σταθιά.

Μπατάριζαν ότι βρισκόταν στο διάβα τους και σε λίγο ανασηκώνοντας μιά μεγάλη σανίδα που σκέπαζε ένα ξύλινο κασόνι, βρήκανε από κάτω νάναι κρυμμένο ένα μικρό παιδί και το πήγαν στο καπετάνιο τους λέγοντάς του:

«Καπετάνιο, βρήκαμε τοτ'ότ' άγοράκι». Οι δικοί μας πού λές είχανε μεγάλες από-λειες; χάσανε τα δυό αδέρφια το Μαρίνο και τον Κωνσταντή και τον καϊμένο τον μάγερα τον γέρο Παναγιώτη και δυό τρείς τραυματισμένους. Απ'ε' γιά τους άλλους χάθηκαν όλοι από τον καπετάνιο τους ως τον τελευταίον μονάχα το μικρό που γλύτωσε και πού, καθώς κατάλαβαν, θάταν άρχοντόπαιδο γιατί φαινόταν από το πρόσωπο κι' από το ντύσιμό του. Έκλαιε το κακόμοιρο κι' όλο σε γωνιές προσπαθούσε να κρύβεται κι' εκεί έκλαιε πιά πολύ τη δυστυχία του! Όσπου οι ναύτες λυσσα-σμένοι από εκδίκηση τώπιασαν, άλλοι από τα χέρια κι' άλλοι από τα πόδια έτοιμοι να το κατακοματιάσουν, προσμένοντας τη διαταγή του καπετάνιου τους, που μόλις πλησίασε κι' αυτός τους είπε:

—Μπρός παιδιά κατακοματιάστε το μιά ώρα άρχήτερα γιά να τελειώνουμε και νά μην έχουμε ούτε κομμάτι ζωντανό από τα σκυλιά! γιατί το μικρό καθώς φαινόταν

ήτανε Τουρκόπουλο και μάλιστα από μεγάλο τζάκι!

Η πριμάτσα που τραβούσε τη φοίστα κόπηκε από το λωστρόμο το Σαμάτη, άφου πρώτα έβαλε φωτιά σκορπίζοντας μπα-ρούτε σ' όλοκληρο το αλγερίνικο.

Το θέαμα ήτανε τραγικό να βλέπης τους όμοιους σου να καίονται άλλοι μισοζων-τανοί κι' άλλοι πεθαμένοι, σαν το ξύλο της φούστας. —Θάταν έτοιμοι να σφάξουν το μικρό, μιά νάσου κι' ανέβαινε στο κα-τάστρωμα ένας νέος —παλληκάρι σωστό! ήτανε ο γιός του καπετάν Βερνάρδου Κα-ραντινίου, Τζώρτζης. Άκούοντας τις άγριες φωνές του πληρώματος ανέβηκε στο κα-τάστρωμα και μόλις είδε το μπί του τη σκηνή έκρυψε το πρόσωπό του μέσ' τις παλάμες γιά να μην βλέπη και τους είπε:

—Σταθείτε!!!! Δεν είναι ντροπή να θέ-λετε να σκοτώσετε ένα τίποτα! ένα μικρό; άφήστε το, κάτω γιάτι θάχετε να κάμετε μαζί μου κι' ένα σπαθί που γυάλιζε από τη φωτιά του καιόμενου αλγερίνικου σύρ-θηκε από τη θήκη.—Οί ναύτες τον καλο-κύτταξαν γιά λίγο και θάχανε μέσα στο καράβι άλλη τραγωδία, αν δεν έμπαινε ο καπετάνιος και πατέρας του στη μέση να τους χωρίση!

—Γιά σταθείτε βρε παιδιά μου! Θέλετε να σκοτωθούμε άναμεταξύ μας; Ντροπή! κι' έτσι χαλάρασε το πλήρωμα από την μα-νία της εκδίκησης του και το κακό βέβαια πέρασε μονομιάς κι' έτσι και το καϊμένο το μικρό γλύτωσε από το μαρτυρικό θά-νατο που πρό όλ'ιγου του έτοιμάζαν οι ναύτες του καραβιού πάνω στη βράση του αίματός τους. Κι' αν γλύτωσε, όμως όλο-ένα έκλαιε πιά πολύ. Ένας μονάχα πή-γαινε και τώβλεπε σε μιά γωνιά του κα-ραβιού — στο διαμέρισμα των ναυτών — που το είχαν βάλει — και τούλεγε λόγια παρηγορίας, κι' αυτός δεν ήτανε άλλος παρά το παλληκάρι ο Τζώρτζης.

Το κλάμα του λές κι' ήταν άτελειωτο από την ημέρα που το 'πιασαν, όσπου μιά μέρα αναγκάστηκαν να το βγάλουν στο πρώτο λιμάνι που θά βρισκόταν στο δρό-μο τους: αυτό κι' όλος έγεινε το 'βγαλιν στα Κύθηρα γιά να βοη' ίσως τίποτα δι-κούς του!

Το μπάρο έφτασε στο νησί μας κι' έφερε το θλιβερό μαντάτο κι' έκλαψαν γιά το χαμό των δυό παλληκαριών και του γέρο Παναγιώτη του μάγερα του καρ-αβιού δικοί τους και ξένοι!

Ας είναι όμως, πήσαν μερτικό γενναίο οι συγγενείς των σκοτωμένων παλληκαριών!

Πέρασαν χρόνια... όσπου πέθαν' ήσυχ'α ο συχωρεμένος καπετάν Βερνάρδος Κα-ραντινός στο νησί άπάνω, και βέβαια άρ-γηγός σύμφωνα με την θέληση του γέννηκε ο γιός του καπετάν Τζώρτζης, πιά δυνατό σκυλί της θάλασσας.

Θάτανε αν δεν άληθμονό τριάντα χρό-νια μετά από το μεγάλο περιστατικό που συνέβηκε στον καπετάν Βερνάρδο — που Θεός σωθόν — με τους 'Αλγερίνους πειρατές και στα 1745 έφηνε το καινούρ-γιο μπάρο «ΛΕΙΒΑΘΩ» γιά τα μακρινά ταξίδια με τους τόσους κινδύνους!

Η μέρα που έφηνε το μπάρο του κα-πετάν Τζώρτζη Καραντινού ήτανε άνοι-ξιάτικη, χαρά Θεού, σαν καληώρα τώρα. Θυμάμαι πού με κλάματα στα μάτια απο-

καιρέτιζα τον συχωρεμένο τον πατέρα μου!

Πιά ύστερα βλέπαμε όλοι όσοι είχαμε και δεν είχαμε δικούς μας στο ταξιδιό-α-ρικο μπάρο να σηκώνη τα τόσα του πα-νιά και να γλυστοράη γοργά — γοργά — σ'αν φίδι στην ολογάλανη θάλασσα, πηγαίνον-τας εκεί που η τύχη του τούλεγε!

Τά μαντήλια κινδύνουσαν στον αέρα από λογιών — λογιών χέρια, έβλεπες μανά-δες να χαιρετούν κλαψάρικα τους άνδρες και τους γιούς των, έβλεπες κοπέλες δρο-σερές σαν το κρύο νερό πούσταζαν μέλι από πάνω τους να γλυτοχαιρετούν με τα μαντήλια τους στα μάτια τους τα δακρυ-σμένα κάποιες άγάπες τους πούφηναν γιά τα μακρινά τα ξένα με τα τόσα βάσανα!

«Από κάθε λιμάνι που περνούσε το με-γάλο μπάρο «ΛΕΙΒΑΘΩ» μαθαίναμε τα καλά τους τα μαντάτα, κι' έλεγα με το μι-κρό μου το μυαλό: γιάτι κι' έγω να μην μπορώ να τους ακολουθήσω και πιά ύστερα έλεγα στον έαυτό μου: Πάψε μην βιά-ζεσαι! είσαι μικρός ακόμα! έχεις καιρό, σ'αν έρθη η ήλίκια σου θά δοκιμάσης και σύ!

—Το μπάρο θάπλεε από τη Μάλτα φορτωμένο καλά γιά την Τύνιδα της 'Αφρι-κής και θά πλησίαζε σε καμιά μέρα στις 'Αφρικανικές άκτές.

—Σ'αν κάτι να βλέπω μωρέ Γιάννη μου, έλεγε ο καπετάν Τζώρτζης στοργυλοκα-θισμένος στη γέφυρα του μπάρο.

—Νά, καλά σου λέω, γιά φέρε μου τα κιάλια να δώ... Δεν στο είπα, πλεούμενο είναι κατά που νομίζω διαολεμένο, Μαρο-κινό μου φαίνεται πώς είναι και πειρα-τικό, αυτό το ξέρω και γέλασε ο καπετά-νιος σαρκαστικά!

Οί διαταγές δοθήκανε μονομιάς γιάτι πλησίαζε το δίκροτο Μαροκινό που φά-νηκε πιά πώς ήτανε πειρατικό.

Οί άνδρες καμιά έξηνταριά βρεθήκανε όλοι στις θέσεις τους, ύστερα από μιά έπι-θεώρηση του καπετάν Τζώρτζη.

Ένα σταυρό έκανε ο καθένας και η δια-ταγή δώθηκε μονομιάς.

Με την πρώτη ριζιά ή «ΛΕΙΒΑΘΩ» βρήκε το θεωράτο πειρατικό καράβι στο κέντρο του ανοίγοντας μιά μεγάλη τρύπα πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας.

Το πειρατικό άπάντησε με μιά πού άστό-χησε στο κενό του πελάου που λές και γι-νότανε χαλασμός κόσμου, τόσο ήτανε δυ-νατή η ριζιά, που αν τώβρισκε θά τώ-κανε σκουπίδι.

Η μάχη γινότανε πιά λυσσαλέα στήθος με στήθος, ναυμαχία σωστή, με τα σπα-θιά, με τσεκούρια, με τα ντρομπόνια, και μ' ότ'ίποτο βρισκότανε τη στιγμή εκείνη μπροστά στον καθένα!

Σε λίγο όρα μέσα, τα παλληκάρια του καπετάν Τζώρτζη θά τελείωναν και τους τελευταίους Μαροκινούς πειρατές, αν δεν φαινότανε να πλησιάζη άλλο δίκροτο, πιά μεγάλο από το νικημένο πιά, κι' οι γί-γαντες δέλιασαν λίγο και μέσα στη μεση-μεριάνικη ζέση του αφρικανικού καλοκαι-ριού, κύτταζε ο ένας τον άλλον και στού καθενός το πρόσωπο ζωγραφιζότανε το έρώτημα αν έφτανε να παραδοθών η αν θά συνεχίσουν τη μάχη με τους άλλους που σχεδόν είχανε πλησιάσει.

Τη σκέψη τους η πιά καλά τη νάρκη ξύπνησε η φωνή του άρχηγού πούτανε τραυ-ματισμένος βαριά! Παιδιά!!!! χάσαμε τους μισούς μ'α ρίξαμε όλους τους έχθρους μας,

νομίζω πώς δεν πρέπει να χαθούμε οί άλ-λοι μισοί; Νά χτυπήσουμε όσο κρατάμε, κι' ο Θεός βοηθός! Μπρός μην κάθεστε.

Δεν πρόφτασε ν' άποτελειώση την ζου-βέντα του και νάσου ένας δαιμονισμένος κρότος και μιά θεόρατη λάμψη που λές και καιγόταν η θάλασσα και το μπάρο του πατέρα μου καιγόταν μαζί με τους ζωντανούς γίγαντας και τους πεθαμέ-νους!!!!

Ύστερα από δυό μέρες βλέπαμε οί κά-τοικοι της Τύνιδας του Μαρό-κου να βγαίνει από μιά βάρκα μιά συνοδία με πέντε τραυμα-τισμένους άνδρες, σιδεροδεμέ-νους.

Αυτοί βέβαια ήτανε καθώς θά κατάλαβες, οί μισοζωντανοί — ύστερα από πολλά μαρτύρια — άνδρες από το πλήρωμα του μπάρο «ΛΕΙΒΑΘΩ» και τους έφεραν μέσα από το Μαροκινό καράβι και τους πήγαιναν στο Διευθυντήριό γιά να τους δι-κάση την άλλη μέρα ο Μπέης της Τύνιδας 'Αμβραζουλίκ Χα-σάν. Τους έκλεισαν στα πιά κρυφά μπουντρούμια της πο-λιτείας και την άλλη μέρα κό-σμος πολός, μπορώ να πώ δόλ'α-κερη η πολιτεία στο πόδι, γιά να δούν τους τρομερούς Γκιαού ρηδες και να τους δικάσουν-σύμφωνα μ' εκείνα πούκαναν στους δικούς των.

Το Δικαστήριο ήταν έτοιμο, μονάχα, έλειπαν οί δικαστές κι' ο πρώτος δικαστής, που δεν ήταν άλλος από τον ίδιο τον Μπέη της Τύνιδας.

Το Δικαστήριο άρχισε με την άφιξη του χρυσοστολισμένου Μπέη 'Αμβραζουλίκ Χα-σάν. Άφου εξέτασε ο Μπέης διάφορα, σχε-τικά με το δράμα πούγινε πρό τ'esάρων ημερών μέσα στη θάλασσα και στα παρά-λια της χώρας του, λέει — στο τέλος σχε-δόν της δίξης — στον καπετάνιο Τζώρτζη Καραντινό. Δεν μου λές καπετάν Τζώρτζη, μήπως θυμάσαι τίποτε παλιά περιστατικά τον καιρό που ήσουν με τον πατέρα σου στο μπάρο του γιά δόκιμος;

—Μά τί θέλεις να θυμάμαι μπέη μου, τ' άπάντησε με ύφος σοβαρό ο πατέρας μου!

(Συνέχεια από την σελίδα 2)

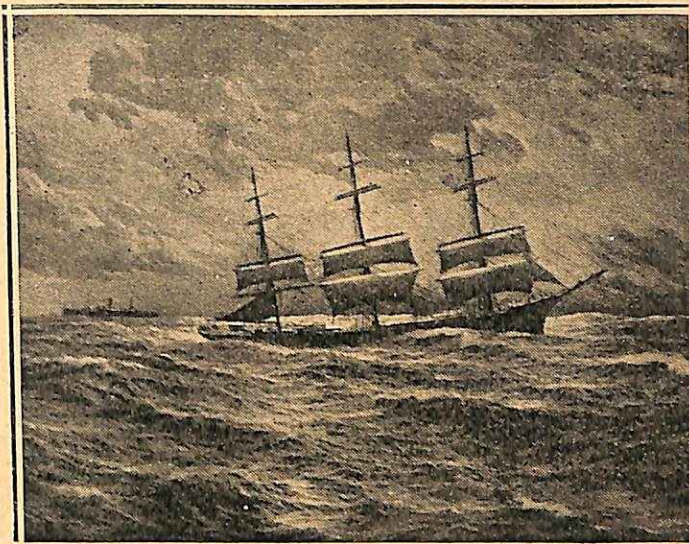
κής ύγεινης. Τό σωμα του ανθρώπου είναι ή κατοικία του Θεού. Πρέπει να τό κρατούμε άγνό.

—Ο τελευταίος πόλεμος απέδειξε τη στανική φύση του Εύρωπαικού πο-λιτισμού. Όλοι οί νόμοι της ήθικης συντριφτήκανε από τους νικητάς εν όνό-ματι της ήθικης. Κανένα ψέμα δεν

— Γιά θυμήσου καπετάνιο! καλά θυ-μήσου! και πές μου την καθαρή αλήθεια, ξανάπε ο Μπέης.

Μεσ το μυαλό του πατέρα μονομιάς ξα-ναζωντάνεψαν παλές δόξες, νίκες και τρόπαια στίς θάλασσες που είχε γυρίσει... κι' άρχισε να λέη σ' δόλ'ακερο κείνο τ' άκροατήριο, που κράτησε τέτοια σιγή, λές κι' ήταν όλοι τους βουβόι κι' εκεί μέσα νόμιζες πώς βασιλευε ή σιωπή!

Τους ιστόρησε μέσα σε μιά ώρα τα γε-γονότα που συνέβησαν στον πατέρα του καπετάν Βερνάρδο, στο ταξίδι της Μάρης

Το καινούργιο Μπάρο

και τη νίκη του στα νησιά του Αιγαίου. Τό τέλος της διήγησης ήτανε τέτοιο, λές και παιζότανε κανένα δράμα συγγενικό! κι' έτσι τελείωσε ο συχωρεμένος ο πατέ-ρας μου καπετάν Τζώρτζης:

«... Έκεί που λές Μπέη μου πούταν έτοιμοι να ξεσίσουν το μικρό άγοράκι, πε-τιέμαι γώ από κάτω ακουόντας της φωνές και ξεσπαθώνω και τους λέω: Σταθείτε!!!! Ντροπή σας να θέλετε να σκοτώσετε ένα τίποτα άνυπεράσπιστο μικρό, που η τύχη τώβριζε στα χέρια μας! πρέπει να το σώ-σουμε να βοη' τους δικούς του!» Ας κά-νουμε το καλό, είπα στο πλήρωμα και στον

ίδιο τον πατέρα μου, κι' ας τό ρίξουμε στο γυαλό!! κι' έτσι κι' όλος έγινε την άλλη μέρα το βγάλαμε στα Κύθηρα.

Σταμάτησε ο καπετάνιος τη διήγηση του και ήθελε να σκουπίση με τα χέρια του τα δάκρυά του που κυλούσαν απ' τα μά-τια του ποτάμια, μ'α δεν μπορούσε γιάτι τα χέρια του τού τα είχαν γερά πισθάγκωνα δεμένα τα σκυλιά!

Η σιγή λές κι' ήτανε νεκρική, μόνο του Μπέη τό άργό περπάτημα την διατάραξε που πήγαινε καταπάνω στον άρχηγό, των αιχμαλώτων με μάτια μουσκεμένα από τα δάκρυα.

Ζεϊ και το θυμάται το μικρό που έσωσε, καπετάν Τζώρτζη, κι' είναι μπροστά σου εδώ και τό καλό που τού έκανες δεν τώρριζες στο γυαλό αλλά στη καρδιά μου μέσα! κι' άρχισε να τον φιλή ο Μπέης κλαίγοντας μ' άναφυλλήτα.

Τό άκροατήριο δόλ'ακερο άνα-λύθηκε μονομιάς σε δάκρυα κι' αυτοί οί δήμιοι που περίμεναν σε μιά γωνιά να εκδηκηθούν λυσσαλέα και πού πρό όλ'ιγου στα μελαψά των πρόσωπα ζω-γραφιζόταν ή εκδίκησης, τώρα τους έβλεπες να κλαίνε! και τί; κλάψανε όρες πολλές!

Την άλλη μέρα το πρωί με την όμορφη άνατολή του ήλιου στα μέρη εκείνα, έφηνε ένα μεγάλο μπάρο με τους χθε-σινούς αιχμαλώτους των Μα-ροκινών, φορτωμένο μ' ότ'ίποτο μπορεί να φανταστή τού άν-θρώπου ο νους. Δώρα όλα του Μπέη της Τύνιδας.

Η άναχώρηση ήτανε συγγι-νητική την στιγμή εκείνη. Έβλεπες τον Μπέη να κλαίη γιά το χωρι-σμό τού σπτήρα του, να μην θέλη να χω-ριστή από κοντά του!

Πάρε αυτό το τελευταίο μου δώρο αδερφέ μου Τζώρτζη! και βγάινε από τη βαθιά τόση του χρυσοστολισμένου σακκακιού του ένα μεγάλο κομπολόι όλο διαμαντικό.

Φεύγοντας το καινούργιο μπάρο που τού δόθηκε κι' όλος τ' όνομα «ΛΕΙΒΑΘΩ», άφινε πίσω του πιστεύ πιά φίλους να χαι-ρετούν μ' άτελείωτες τρομπονίες τό καλό ταξίδι.

Ν. ΣΤ. ΠΑΡΙΚΙΟΣ ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΑΤΟΣ

έθωρρήθηκε υπερβολικό γιά να χρησι-μοποιηθ ή και πίσω από όλα τα άμαρ-τήματα υπήρχε χονδροειδέστατο όλικό κίνητρο. Η Εύρώπη δεν είναι χριστι-ανική. Λατρεύει το Μαμμόν.

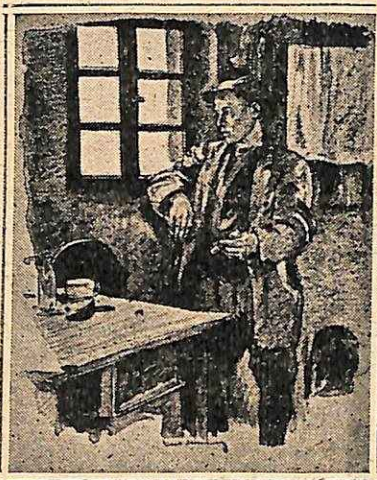
— Άποστρέφουμε τη λατρεία της μά-ζας. Άν με έφτυγε κατά πρόσωπο θά ήμουν περισσότερο βέβαιος πώς έχω δι-κιο. Καλλίτερα ας με χαρακτηρίσουν

άπολυταρχικό παρά να έπιρρεάζομαι από τη μάζα ή να ζήτω τη γνώμη της, ή την έγκρισή της. Στα μεγάλα μάλιστα ζητήματα οί άρχηγοί είναι άπαραίτητο όχι μόνο να μη λαμβάνουν όπ' όφει τη γνώμη του πλήθους αλλά και να ένερ-γούν άγνίθετα προς ατήν, αν ή γνώμη του λαού δεν έγκρίνεται από τη λογική.

ALF. DAUDÉ

Η ΑΡΛΕΖΙΑΝΑ

Κάποτε έμενε χωρίς να κινηθῇ

πό την έξοχική μου κα-
τοικία για να πάγω εις
τὸ κοντινὸ χωριό, ἔπρεπε
να περάσω ἀπὸ ἕνα σπι-
τάκι κτισμένο κοντὰ
στὸν ὁδόν. Τὸ σπιτάκι
αὐτό, ἀληθινὸ προβηγ-
γιατὸ σπῖτι, μετὰ τὰ κόκ-
κινά του κεραμίδια, τ' ἀκανόνιστα παρά-
θυρά του, τὸν ἀνεμοδείκτον ἐπάνω στὴ
στέγη, τὸ μακρὰ γιὰ τὸ ἀνέδασμά των
μυλοπετρῶν, καὶ τὰ δεμάτια τοῦ ξηροῦ
χόρτου ποὺ φαίνονταν ἀπ' ἐξω.

Γιατὶ αὐτὸ τὸ σπῖτι μου ἔκανε θλι-
θερὴν ἐντύπωση. Γιατὶ ἡ κατάνλειστη
ἐκείνη θύρα μοῦ ἔσφιγγε τὴν καρδιά.
Δὲν ἔμπορουσα νὰ τὸ εἰπῶ, καὶ
ὅμως ἄμα περνοῦσα ἀπ' ἐκεῖ μ' ἔπιανε
μελαγχολία. Ἀκρα σιωπὴ ὁλόγυρα σ'
ἐκεῖνο τὸ σπιτάκι. Κανεὶς σκύλος δὲν
ἐγαύριζε πίσω ἀπὸ τὸ διαβάτη ποὺ περ-
νοῦσε ἀπὸ μέσα, δὲν ἀκούονταν ἡ παραμι-
κρὴ φωνή, οὔτε καὶ τὸ κουνδούπισμα μου-
λαριοῦ... ἂν δὲν ἦσαν τὰ σπαρα παραπε-
τάσματα τῶν παραθύρων καὶ ὁ καπνὸς
τῆς καπνοδόχου ποὺ ἀνέβαινε ἐπάνω,
τὸ σπιτάκι ἐκεῖνο θὰ τὸ ἐνόμιζες ἀκα-
τοίκητο...

Χθές, κατὰ τὸ μεσημέρι, ἐγύριζα
στὸ χωριὸ καὶ γιὰ ν' ἀποφύγω τὸν
ἥλιο, ἐπήγγαινα τοῖχο-τοῖχο, ὥς τὸν
ἴσκιον τῶν φτελῶν. Στὸ δρόμο,
ἐμπρὸς στὸ σπιτάκι, οἱ ὑπηρέτες ἐφόρ-
τωναν, σιωπηλά, χορτάρια σ' ἕνα ἀμάξι.
Ἡ θύρα εἶχε μείνει ἀνοιχτή. Περνώντας
ἔρριξα μιὰ ματιά, καὶ εἶδα στὸ βά-
θος τῆς αὐλῆς ν' ἀκουμπᾷ τοὺς ἀγκῶ-
νες τοῦ ἐπάνω σὲ ἕνα μεγάλον πέτρινον
τραπέζι καὶ νὰ κρατᾷ τὸ κεφάλι του μετὰ

τὰ χέρια του ἕνας κατάλευκος ψηλὸς
γέρος μ' ἕνα πολὺ κοντὸ ἐπανωφόρι καὶ
καταξέσχισμένο πανταλόνι. Ἐστάθηκα.
Ἐνῶς ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτες μοῦ εἶπε:
«Σώπα! εἶνε ὁ ἀφέντης!...» Ἐτοῖς εἶνε
ἀπὸ τότε ποὺ κακοθανάτισθηκε ὁ
γυιὸς του».

Τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ μιὰ γυναῖκα
κρατῶντας ἀπὸ τὸ χέρι ἕνα παιδί καὶ
οἱ δύο 'ς τὰ μαῦρα, ἐπέρασαν ἀπὸ κον-
τὰ μας καὶ ἐμπήκαν εἰς τὸ σπῖτι.

Ὁ ὑπηρέτης μοῦ εἶπε: «Ἡ κυρά καὶ
τὸ ἀγοράκι γυρνοῦν ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν»
πηγαίνουσε κάθε μέρα ἀπὸ τότε ποὺ
σκοτώθηκε τὸ παλληκάρει... Ἀχ, ἀφέν-
τη, τί κακὸ ἦταν ἐκεῖνο!... Ὁ πατέρας
φορεῖ ἀκόμα τὰ ρούχα τοῦ πεθαμένου,
δὲν εἶνε δυνατό νὰ τοῦ τὰ βγάλουν...
Ἐμπρὸς, ντέ, Ψαρή!

Τὸ ἀμάξι ἐκινήθη νὰ φύγῃ. Ἐγὼ
ἤθελα καὶ καλὰ νὰ μάθω τί συνέβη.
Ζήτησα ἀπὸ τὸν ἀμαξά νὰ μ' ἀφήσῃ
νὰ καθίσω σιμὰ του. Καὶ ἀκούσατε τί
θλιθερὴ ἱστορία ἔμαθα.

«Τὸν ἔλεγε Γιάνην, ἦταν λαμπρὸ
παιδί, ὡς εἰκοσι χρόνων, φρόνιμο σὰν
κορίτσι, χεροδύναμο καὶ ἀνοιχτόκαρδο.
Ἦταν ὁμορφος πολὺ, καὶ οἱ γυναῖ-
κες τὸν ἐκύτταζαν, αὐτὸς ὅμως μιὰ μο-
νάχα εἶχε στὴν καρδιά του, μιὰ μι-
κροῦλα Ἀρλεζιανή, μετὰ νταντέλες, μετὰ
κορδέλες, ποὺ τὸν εἶχεν ἀπαντήσει μιὰ
φορὰ 'ς τὸν δρόμον πηγαίνοντας 'ς τὴν
Ἀρλ. Στὸ σπῖτι, δὲν τοὺς καλοῦρεσε
αὐτὸς ὁ ἔρωτας. Τὸ κορίτσι τῶλεγε
κάπως ἀνοιχτό, καὶ οἱ γονεῖς του δὲν
ἦταν συντοπίτες. Μὰ ὁ Γιάνης τὴν
ἤθελε καὶ καλὰ τὴν Ἀρλεζιανή του.
Ἐλεγε: «Θὰ πεθάνω σὰν δὲν μοῦ τὴν
δώσουν». Καὶ κόντεψε νὰ πεθάνῃ τὸ
ἄμοιρον τὸ παιδί. Τότε πειὰ εἶδαν καὶ
ἀπόειδαν οἱ γονεῖς του καὶ ἀποφάσισαν
νὰ τοὺς στεφανώσουν τὸν Ἀλωνάρι.

«Τὸ λοιπόν, μιὰ Κυριακὴ βράδυ,
μέσ' στὴν αὐλὴ, ἔτρωγαν ὅλοι τους.
Σωστὸ πανηγύρι. Ἡ ἀρραβωνιαστικιά
δὲν ἦταν ἐκεῖ, μὰ εἶχαν πιτὴ εἰκοσι
φορὲς 'ς τὴν ὕειά της... Ἀξάφνα ἕνας
ἀνθρώπος φαίνεται στὴ θύρα καὶ μετὰ
φωνὴν τρεμουλιαστὴ ζητᾷ νὰ πῇ κατὶ
τοῦ Γεροστέφανου. ὁ γέρος σηκώνεται
καὶ βγαίνει 'ς τὴ θύρα.

— Μπαρμπαστέφανε, τοῦ λέγει, πῶς
τὸ καταδέχεται τὰ παντρεύῃς τὸ παιδί
σου μετὰ μιὰ τιποτένια ἐκεῖ, ποὺ τὴν

εἶχα δυὸ χρόνια ἀγαπητηκιά μου.
Αὐτὸ ποὺ λέγω σοῦ τὸ ἀποδείχνω» νὰ
τὰ βραδασάκια της. Ὁ κύρης καὶ ἡ
μάννα της τὰ ξέρουσαν ὅλα, καὶ μοῦ ὑπο-
σχέθηκαν νὰ μοῦ τὴν δώσουν, μὰ ἀπὸ
τότε ποὺ τὴν θέλει ὁ γυιὸς σου, γονεῖοι
καὶ κόρη κάνουν πῶς δὲν με ξέρουν.
Μὰ γὼ θαρρῶ πῶς ὕστερα ἀπὸ δ, τι
ἔγινε δὲν εἴμπορεῖ νὰ γείνη ἀλλουνοῦ
γυναῖκα.

— Καλά! εἶπεν ὁ γέρος, ἀφ' οὗ
ἐκύτταζε τὰ γράμματα, ἔλα νὰ πάρῃς
ἕνα κρασάκι.

— Εὐχαριστῶ! εἶπ' ἐκεῖνος, ἔχω πειδ
πολὺ καὶ μὲν παρὰ δίψα. Καὶ ἔφυγε.

Ὁ πατέρας γύρισε 'ς τὸ τραπέζι,
ἤσυχος κάθεται 'ς τὴ θέση του, καὶ τὸ
δεῖπνὸ τελειώνει μετὰ χαρὲς καὶ γέλια...

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ ὁ Γεροστέφανος
καὶ ὁ Γιάνης ἐπῆγαν μονάχοι τοὺς
στα χωράφια. Ἐμείναν πολλὴ ὥρα
ἔξω... ὅταν γύρισαν, ἡ μάννα τοὺς ἀπάν-
τεισε στ' θύρα.

— Γυναῖκα, εἶπε ὁ πατέρας δείχνον-
τας τὸν γυιὸ, φίλησέ το γιατί εἶνε γιὰ
λύπη τὸ βαρεῖο μοῖρο!..

Ὁ Γιάνης δὲν ἔκανε πλειὰ λόγον γιὰ
τὴν Ἀρλεζιανή του. Μὰ τὴν ἀγαποῦσε
πάντα καὶ πλειὸ πολὺ ἀκόμα ἀπὸ τότε
ποὺ τὴν εἶδε νὰ περπατῇ μετὰ ἄλλον.
Ἦταν ὅμως περίφανος καὶ δὲν ἔλεγε
τίποτε αὐτὸ τῶφανε τὸ καὶ μὲν τὸ παιδί!
Κάποτε ἔμενε μερόνυχτα σὲ μιὰν ἄκρη
χωρὶς νὰ κινηθῇ. Ἀλλες φορὲς πάλι ἔπε-
φτε σὰν λυσσασμένος 'ς τὴ δουλειὰ κ'
ἔσκαβε σὲ μιὰ μέρα γιὰ δέκα μεροκμα-
τάρηδες. Τὸ βράδυ ἔπερνε τὸ δρόμον
τῆς Ἀρλῆς καὶ πήγαινε... πήγαινε...
ὅσο ποὺ ἔβλεπε τὸ μικρὸ καμπαναριό.
Ἰσα μ' ἐκεῖ, καὶ γυρνοῦσε. Ποτέ του δὲν
πῆγε παραμπρός.

Οἱ γονεῖς του βλέποντάς το ἔτσι λυ-
πημένο καὶ ἀπελπισμένο δὲν ἤξευραν τί
νὰ κάνουν. Φοβοῦνταν κανένα κακόν...
Ἐνα βράδυ στὸ τραπέζι, ἡ μάννα του
γύρισε καὶ τὸν εἶδε μετὰ μάτια δακρυ-
μένα καὶ τοῦ εἶπε.

— Ἀκουσέ με, Γιάνην, σὰν τὴν θέλῃς
πάλι, σοῦ τὴ δίνω μετὰ, παιδί μου...

Ὁ πατέρας κατακόκκινος ἀπὸ ντροπὴ
ἔσκυβε τὸ κεφάλι του.

Ὁ Γιάνης εἶπε ὅχι μετὰ τὸ κεφάλι
κ' ἐβῆκε ἔξω.

Ἀπὸ κείνη τὴν ἡμέρα ἔγινε ἀλ-
λουώτικος. Ἐκχεε τὸ χαρούμενον γιὰ νὰ

μὴ λυποῦνται οἱ γονεῖς του... φάνηκε
πάλι 'ς τὸ χορὸ τὴς κυριακῆς, 'ς τὸν κα-
φενέ, σὲ τίς ἐκλογές...

Ὁ πατέρας ἔλεγε: Ἐγινε τὸ παιδί
μου. Ἡ μάννα φοβότανε ἀκόμα καὶ τὸν
ἐπρόσεχε τὸν γυιὸ της... Ὁ Γιάνης
κοιμώτανε μετὰ τὸν μικρὸ τὸν ἀδελφὸ
στὴν ἴδια κάμαρα, ἡ κακομοῖρα ἡ
γρηᾶ ἔστρωνε τὸ κρεβάτι της 'ς τὴν
πλαγινή. Μπορεῖ νὰ με χρειασθοῦν τί-
ποτε τὴ νύχτα τὰ παιδιά, ἔλεγε.

Ἦλθεν ἡ γιορτὴ τοῦ Ἀγ-Λια. Στὰ
μέρη μας ἐδῶ ὁ Ἀγ-Λια εἶναι ὁ
Ἅγιος ποὺ βλογεῖ τ' ἀνδρόγυνα.

Μεγάλῃ χαρᾷ 'ς τὸ σπῖτι τοῦ Γερο-
στέφανου ἐβγαλὸν παλὴν κρασί ἀπ' τὰ
πιθάρια. Φωνᾶς καὶ κακόν. Ζήτησε τ' Ἀγ-
Λια! Νάβλεπες χορὸ μιὰ φορὰ! ὡς καὶ
τὸ μικρὸ χόρευε. Ὁ Γιάνης φαίνονταν
εὐχαριστημένος, σήκωσε τὴ μάννα του
νὰ χορῆσῃ, ἡ κακομοῖρα ἡ γρηᾶ ἔκλαιε
ἀπ' τὴ χαρὰ της.

Τὰ μεσάνυχτα πῆγαν νὰ πλαγιάσουν.
Εἶχαν δὰ κι' ἀνάγκη ἀπὸ ὕπνο. Μὰ ὁ
Γιάνης δὲν κοιμήθηκε. Τὸ μικρὸ του
τ' ἀδερφί εἶπε, ἀργότερα, πῶς ὅλη τὴ
νύχτα ἔκλαιε. Ἀχ! ἦταν κατὰκαρδὰ κτυ-
πημένος ὁ ἄμοιρος!

Τὴν ἄλλη μέρα, αὐγὴ-αὐγὴ, ἡ μάννα
ἄκουσε κάποιον νὰ περνᾷ τρέχοντας
ἀπ' τὴν κάμαρά της. Σὰν νὰ κατάλαβε
τί θὰ γίνῃ

— Γιάνην! ἐσὺ εἶσαι;
Ὁ Γιάνης μιλά... ἦταν 'ς τὴ σκάλα
πλειὰ. Ἡ μάννα τινάζεται ἀπάνω.

— Γιάνην ποὺ πᾶς;
Ὁ Γιάνης ἀνεβαίνει στὴ σοφίτα, ἡ
μάννα τὸν παίρνει τὸ κατόπι.

— Παιδί μου, γιὰ ὄνομα Θεοῦ!.. ποὺ
πᾶς;

Ὁ Γιάνης κλεῖ τὴν πόρτα καὶ τραβᾷ
τὸν σύρτη.

— Γιάνην μου, παιδί μου, μίλα μου,
νάχῃς τὴν εὐχή μου. Τί ἔβαλες 'ς τὸ
νοῦ σου νὰ κάνῃς, παιδί μου;...

Στὰ ψαχτά μετὰ τὰ γέρικα τρεμου-
λιαστά της χέρια γυρεύει νάβρῃ τὸ μάν-
ταλο... Μὰ ἕνα παράθυρον ἀνοίγει ἔξα-
φνα, κ' ἕνα κορμὶ πέφτει πάνω 'ς τίς
πέτρες τῆς αὐλῆς.

Τῶχε πῇ τὸ κακόμοιρον τὸ παιδί
«τὴν ἀγαπῶ πολὺ... καὶ θὰ πεθάνω...
Τί καφκαρδιά ὡς τόσο ποὺ εἶνε κ' ἡ
καρδιά μας!

Ἐκεῖνο τὸ πρωτὸ ἄκουσαν ἀπ' τὸ
χωριὸ φωνές 'ς τὸ σπῖτι τοῦ Γεροστέ-
φανου, μὰ δὲν ἤξευραν τί ἔτρεχε.

Τὴς φωνᾶς αὐτῆς τίς ἔβγαζεν ἡ πι-
κρομάννα μπροστὰ 'ς τὴν πλάκα τῆς αὐ-
λῆς, ποὺ ἦταν βρεγμένη μετὰ ὁροσίαν καὶ
αἷμα, μοιρολογούσε γυμνή, βλαστώντας
στὴν ἀγκυλιά της τὸ σκοτωμένο παιδί της.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΞΥΛΟΥ

Ψυχὴ μου, ἐβλόγα σήμερον πρωτὶ, ὅλη τὴ μέρα
καὶ τὴν ἀκολουθοῦσα νύχτα ὅλη, τὸ σωτήριο τοῦτο Ξύλον.

Πηγάζει ἀπ' τὰ σκοταδερά ἔγκατα τῶν δασῶν.

Ἐκεῖ εἶναι ἡ βασιλεία του, στολισμένο μετὰ φύλλα θροοῦντα.

Ἐκεῖ ἔρχεται σὲ κοινωνία μετὰ τίς δροσιές τῆς νύχτας, μετὰ τὰ θάμνη

τῶν Ἡμερῶν. Ἐκεῖ τοῦ περιπλέκονται οἱ κισσοὶ καὶ οἱ ἄλλες

περιπλοκάδες, γεννῶντας τὴν ἰδέαν τῆς ὁμορφιάς καὶ τῆς ἀγάπης.

Σπάνιον εἶνε νὰ τὰφήσουν νὰ γεράσῃ, νὰ τὴ ζήσῃ

τὴν αἰώνια ζωή, καὶ σπάνιον εἶνε κεραβινὸς νὰ τόβῃ,

μῆνυμα ἐπουράνιον, ἔκρηξη οὐρανοῦ καὶ γῆς μετὰ λάμψη ἀκαριαία

καὶ θάνατος σὲ δάσος ὅπως πρέπει.

Ψυχὴ μου, ἐβλόγα καὶ τὴν ὥρην

ὁπότε ξεκινᾶνε μετὰ τὰ πελέκια μιὰν ἀβγὴν, ἀκαρδο, δουλεφτικὸ

σμήνος οἱ ἐλοτόμοι. Γουρμάζει τότες ἡ γραμμένη

σιωπηλὴ στιγμὴ τῆς θυσίας. Μετὰ τὰ πολλὰ καταπέφτει

τὸ θειότατον ξύλον. Τοῦ ἀποξηραίνονται οἱ χυμοί.

Ξερὸ ἀπομένει καὶ ὁμως, ξερό, δὲν ἔρχεται ὁλότρελα

νὰ τὸ ξενώσῃ ἡ ξεραῖλα ἀπὸ τίς φρυσιές του ἐπιρροές.

Τὸ διαβιβρώσκει ἡ ὑγρασία ἢ τὸ φουσκώνει. Τοῦ ἀνοίγει

ὁ χρόνος τίς ρωγμῆς. Πιάνει σαράκι. Ἐχτὸς ἂν τὸ προορίζουνε

γιὰ τίς φωτιές, ὁπότε πάλι τρίζει, τρίζει, κι' ἀφοῦ ἀναλάμνη,

τέφρα γίνεται, καθὼς ὅλα. Εἶπα ὁμως σήμερον τῆς ψυχῆς μου

νὰ γράψῃ γιὰ τὸ Ξύλον ἐκεῖνο τὸ προσωρισμένο ἀπὸ αἰώνων,

γιὰ τὸ Ξύλον, ποὺ ἡ γέννησή του βασταίει ἀπὸ τίς πρώτες

τῆς γῆς μας φύρες. Ἐτοῦτο ἐκόπη γιὰ νὰ γίνῃ

Ζυγὸς μέγιστος, θαματοῦργος Στατήρας,

ποὺ ἐστήθηκε στὴ μέση ἀκριβῶς τοῦ χρόνου

γιὰ νὰ ζυγιάσῃ τὴν κούφιαν ἔργου τῶν ἀνθρώπων.

«Δὲν εἶνε δάσος, ποὺ νὰ προσφέρῃ ξύλον παρόμοιον.

Τὸ Ξύλον αὐτὸ δὲν εἶνε διόλου ὅλη ἀπαθής.

Ἐχει ψυχὴ, καὶ δείχνει τὴν κάθε τόσο.

Ἐγὼ κατάξερον εἶνε καὶ κομμένο, ὅμως ἀνθεῖ

καὶ μέσα του μυκάται καὶ ἀναβράζει χυμὸς σεβάσιμος.

Δὲν θὰ ξετάξω τὸ γιατί ἔφερε Ἀύτρωση τὸ Ξύλον ἐτοῦτο.

Οὐδὲ ποῖα Ἀύτρωση. Ψυχὴ μου, θέλω μόνο νὰ βλογῇ

τὴν οὐσία τοῦ Ξύλου, ὁπότε ἀχτινοβολήσῃ τοῦ κόσμου ἡ λάμψη.

Καὶ τὴν ἐβγένεια ποὺ τοῦ ἐδόθη ἕνα πρωτὶ, ὅταν ποτίσθῃ

μέχρι τοῦ βάθους τῶν φλεβῶν του ἀπὸ αἷμα ἐξαγοραστικόν

καὶ ζωογόνο. Ποῖο βάρος ἐφορτώθηκε! Ποῖον πόνον

φορτώθηκε! Ὁλοῦ τοῦ κόσμου. Τοῦ καθηλώθηκεν

ὅλοι οἱ δοῦμοι τῆς ἀγωνίας. Χαῖρε, Σταβρέ, ποὺ μετὰ ὅλα,

μονάχη ἐλπίδα ἐσὺ ἀπομένεις σὲς ἐρημώσεις.

1929

Τ. Κ. ΠΑΠΑΤΣΩΝΗΣ

Τὰ Ἑλληνικά Γράμματα

πρὸς τοὺς Ἀναγνώστας τῶν

ΤΑ «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ», γίνονται εβδομαδιαία. Είναι και αυτό ένα βήμα πρὸς τὰ ἔμπροσθεν, μιὰ προσπάθεια νέα γιὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ ὅποιον ἀγωνίζονται. Οἱ πνευματικοὶ ἀγῶνες εἶναι δύσκολοι καὶ τραχεῖς· ἀπαιτοῦν διαρκῶς νέες θυσίες καὶ ἀνεξάντλητο θάρρος. Εἰδικῶς γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἀπαιτοῦν καὶ κάτι ἄλλο. Τὴν τόλμην τοῦ πειράματος. Δὲν διστάζουμε νὰ τὸ ὁμολογήσουμε, ἡ διεισδυτικὴ ζωὴ τῶν «Ἑλληνικῶν Γραμμάτων» ὑπῆρξε ζωὴ ἀνάνου πειραματισμοῦ. Μόλις τώρα ξεκαθαρίζουμε πράγματα καὶ πρόσωπα, μόλις τώρα μπορούμε νὰ ποῦμε ὅτι σταθεροποιούμε πνευματικὰ τὴν προσπάθειά μας. Ἔχουμε τὴν συνείδησιν ὅτι τὰ «Ἑλληνικά Γράμματα» ἀπηρετοῦν ἕναν σκοπὸ ἐκπολιτιστικόν. Μιὰ μονὰς καὶ αὐτὰ τῆς μεγάλης δυνάμεως τοῦ Τύπου, στὸν ὅποιον ἔλαχεν ὁ κλῆρος νὰ φωτίξῃ καὶ νὰ διαπαιδαγωγῇ τὴν κοινὴν γνῶμην, αἰσθάνονται ὅτι ἀνήκουν στὴν μερίδα ἐκείνην ἀκριβῶς τοῦ Τύπου ποὺ εἶναι προορισμένη νὰ ἐποπτεύῃ ἀπὸ περιοπτικῆς καὶ νὰ κρίνῃ τὰ πράγματα με ἐπίγνωσιν, στοχασμὸ καὶ ψυχραιμία. Ἐκεῖ ὅπου ὁ ἡμερησίος τύπος, ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἀναγκαστικῆς σπουδῆς καὶ τῆς γοργῆς ἀντιμετωπίσεως τῶν ζητημάτων, ἐνεργεῖ με τὴν δξύτητα καὶ τὴν βίαν τῆς στιγμῆς, ὁ περιοδικὸς Τύπος φιλοσοφικώτερος καὶ ἐποπτικώτερος, παρουσιάζεται με τὸν βραδύ στοχασμὸ καὶ τὴν ψυχρὰ κρίσιν ποὺ δημιουργεῖ τοὺς εἰλικρινεῖς καὶ ἀσφαλεῖς ὁδηγοὺς τῶν κοινωνιῶν. Στὰ μεγάλα κέντρα τῆς Εὐρωπαϊκῆς ζωῆς ἡ κατανομὴ τῶν ἔργων καὶ τῶν φροντίδων ἐδημιούργησε πολλαπλὰ περιοδικὰ ὅργανα τῶν ἐκδηλώσεων τῆς ἐθνικῆς ζωῆς. Γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἡ πολυτέλεια αὐτὴ εἶναι σχεδὸν ἀδύνατος. Πολλὲς ὑποχρεώσεις βαρύνουν τοὺς λίγους. Τὰ «Ἑλληνικά Γράμματα» με τὴν βαθεῖα συναίσθησιν τῶν ὑποχρεώσεων τῶν αἰσθάνονται τὸ καθήκον νὰ εὐρύνουν τὸν ὀρίζοντά των, νὰ πολλαπλασιάσουν τὴν δράσιν των. Γιὰ ν' ἀνταποκριθῶν βεβαίως στὶς νέες καὶ εὐρύτατες αὐτῆς ὑποχρεώσεις ποὺ ἀναλαμβάνουν, ἔχουν ἀνάγκην μεγάλων ἡθικῶν καὶ ὁλικῶν προσπαθειῶν. Δὲν διστάζουν ὅμως νὰ βαδίσουν τὸν δρόμον τῆς νέας αὐτῆς προσπάθειας, γιατί τρέφουν τὴν πεποίθησιν ὅτι θὰ ἔχουν στὸ πλευρόν τους τὴν ἀγάπην τῶν παλαιῶν καὶ τῶν νέων φίλων τους ποὺ θὰ τοὺς δώσῃ τὸ θάρρος ν' ἀντιμετωπίσουν τὰ ἔμπροσθα καὶ νὰ κατανικήσουν τὶς δυσκολίες. Με αὐτὴ τὴν βεβαιότητα καὶ τὴν αἰσιοδοξίαν τὰ «Ἑλληνικά Γράμματα» ἐγκαινιάζουν τὴν εβδομαδιαίαν τοῦ ἐκδόσεως.

Πνευματικὸ Λόμβολο

Ο Παπαδιαμάντης πρέπει νὰ γίνῃ σύμβολο τῆς πνευματικῆς μας ζωῆς. Πολὺ πλησιέστερα στὴ ζωὴ μας στέκεται ὁ ἀγνός αὐτὸς ποιητὴς τῆς Σκιάθου παρὰ ὁ Σολωμός. Ἀκόμη ἡμπορούμε νὰ ποῦμε ὅτι γιὰ νὰ φθάσῃ κανεὶς στὸ Σολωμὸ εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητο νὰ περάσῃ ἀπὸ τὸν Παπαδιαμάντη. Τὸ ἔργο του εἶναι ἡ σοβαρὴ πνευματικὴ ἐκδήλωσις τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὴν Ἐπανάστασιν. Τὸ χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι τὸ ἔργο του καὶ ἡ ζωὴ του συμβαδίζουν. Εἶναι ἐμφανὲς ἡ γνῶμη ὅτι τὸ

ἔργο του εἶναι μιὰ ἀπλὴ ἡθογραφία. Εἶναι ἔργο βαθύ καὶ ποιητικόν, εἶναι ἔργο ποὺ ἀντέχῃ στὸ χρόνον καὶ εἶτε τὸ θέλουν πολλοὶ εἶτε δὲν τὸ θέλουν, θὰ σταθῇ ἡ ἀρχὴ τοῦ νεωτέρου πεζοῦ λόγου. Ἐπειδὴ ἀκριβῶς ἔχουμε σαφὴ συνείδησιν τῆς μεγάλης σημασίας αὐτοῦ τοῦ ἔργου θὰ ἀφιερῶσμε σελίδες γιὰ ν' ἀναδημοσιεύσωμε καλλιτεχνικὰ εἰκονογραφημένα τὰ πιὸ ἀντιπροσωπευτικὰ τῶν ἔργων καὶ θὰ ἐνισχύσωμε καθε αὐτὴν ἰδιωτικὴν ἢ ὁμαδικὴν προσπάθειαν ποὺ θὰ εἴχῃ ὡς σκοπὸ τὴ μελέτη τοῦ ἔργου καὶ τῆς ζωῆς τοῦ Παπαδιαμάντη. Λεῖπουν παντελῶς σοβαρῆς κριτικῆς ἐργασίης γιὰ τὸ ἔργο του καθὼς καὶ βιογραφίης του. Ἦδη τὸ περιοδικὸν πολὺ σύντομον θὰ βρεθῇ στὴν εὐχάριστη θέσιν ν' ἀναγγεῖλῃ τὶς λεπτομέρειες μιᾶς εὐρυτάτης κινήσεως γύρω ἀπὸ τὸ ἔργο καὶ τὴ μορφή του Παπαδιαμάντη.

Ἐπιστροφὴ τῶν Ἀσώτων

ΕΝΑΣ ἀναγνώστης μας ἐρωτᾷ ποῦ νομίζουμε ὅτι ὀφείλεται ἡ φανερὴ καὶ λαμπρὰ τραγωδία τῆς σημερινῆς ζωῆς καὶ ποῦ δρόμον πρέπει ν' ἀκολουθήσῃ ὁ ἄνθρωπος γιὰ νὰ βρῇ τὴ λύσιν του. Τὸ ἐρώτημα αὐτὸ εἶναι ἀφηρημένον καὶ δὲν μᾶς φανερώνει τὴν πραγματικὴν σκέψιν τοῦ ἀναγνώστου μας. Γιατί ἂν ζητᾷ ν' ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὴ ζωὴ τὸ τραγικὸ στοιχεῖο, ζητᾷ πράγματα ἀδύνατα. Ἀν ζητᾷ ὅμως ν' ἀνακαλύψῃ τοὺς ὁ σωστὸς προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ ποῦ τὸ χρέος του στὴ ζωὴ, τότε τὸ πρᾶγμα ἀλλάζει. Ἔχουμε ὅμως τὴ γνῶμην ὅτι με ἀποκλειστικῶς ξένα φῶτα, με τὰ μάτια τῶν ἄλλων δὲν μπορεί νὰ ἐμβαθύνῃ κανεὶς στὸ πραγματικὸ νόημα τῆς ζωῆς. Πρέπει νὰ πασχίσῃ ὁ ἴδιος, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὴν μελέτη τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ τοῦ κύκλου του. Μέσα στὰ διὰ του στοιχεῖα θ' ἀνακαλύψῃ τὰ γενικά. Αὐτὴ εἶναι ὅμως ἡ δυσκολία· οἱ ἄνθρωποι νομίζουν πάντα ὅτι ἐπαρκῶς γνωρίζουν τὸν ἑαυτὸ τους καὶ με πολλὴν ἐλαφρότητα τὸν ἀφίνουν κατὰ μέρος καὶ καταπιάνονται με τὴν ἐπιφανειακὴν μελέτη τῶν ἄλλων. Αὐτὸ ὅμως εἶναι ἕνας δρόμος σαφερὸς. Ἀναγνωρίζουμε ὅτι εἶναι ἔργο δυσχερὲς καὶ γιγάντιον νὰ καθορίσῃ κανεὶς κατὰ τρόπον ἀπόλυτον τὸ χρέος του στὴ ζωὴ. Στὴν ἐποχὴ μας μάλιστα ποὺ ἡ σύγχυσις πραγμάτων, προσώπων, ιδεῶν καὶ ἀξιών εἶναι τόσο μεγάλῃ καὶ ὁ παλμός τῆς ζωῆς τόσο γοργός, ἡ ἀνακάλυψις τοῦ δρόμου τοῦ θετικοῦ καὶ τοῦ σωστοῦ ποὺ πρέπει ν' ἀκολουθῇ ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι εὐκόλουν ἐγχείρημα. Ἐνα μέσο γιὰ νὰ βρῇ κανεὶς τὸ δρόμον του εἶναι νὰ ξεφύγῃ ἀρνητικὰ ἀπὸ τὴ σύγχυσις. Ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος μοιάζει με περιπατητὴ ποὺ ἐπλανήθηκε μέσα στὸ δάσος. Ἄλλο δὲν τοῦ ἀπομένει παρὰ νὰ γυρίσῃ πίσω, νὰ ξανακάνῃ τὰ ἴδια του τὰ βήματα καὶ νὰ ξαναρχίσῃ τὸ δρόμον του. Γιὰ νὰ βγῶμε ἀπὸ τὴν ἀφηρημένη γενικότητα καὶ νὰ περιορίσωμε τὸ πρᾶγμα μέσα στὴν Ἑλλάδα, ἕνας λογοτέχνης θάπρεπε νὰ γυρίσῃ στὸν Παπαδιαμάντη, ἕνας νομικὸς στὸν κώδικα τῶν ἐθίμων τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ ὁλόκληρη ἡ ζωὴ σὲ μιὰ ἀπλότητα βιβλική. Ἀπὸ κεῖ ἀρχίζοντας ὡς ξανακάνομε τὸ δρόμον μας. Ἰσως αὐτὴ τὴ φορὰ βροῦμε τὴν ἔξοδον. Ἐνα σύνθημα πρὸς τὰ ὀπίσω με τέτοιο νόημα βέβαια θὰ ἦταν ἡ μεγαλυτέρα πρόδοος ποὺ θὰ ἐσημειώσαν οἱ ἄνθρωποι αὐτῆς τῆς χώρας. Ἡ κίνησις ἄλλως τε ποὺ ἐξαγγέλλομε σὲ ἄλλο σημείωμα με σύμβολον τὸν Παπαδια-

μάντη εἶναι πολὺ σχετικὴ με τὸ σύνθημα αὐτό. Μοιάζομε με ἄσώτους υἱοὺς ποὺ δὲν μᾶς μένει παρὰ ἡ εἰλικρινὴς ἐπιστροφὴ. Εἴμαστε βέβαιοι ὅτι πρὸς αὐτὴν ἂν δὲν μᾶς ὠθήσῃ τὸ θάρρος μας θὰ μᾶς ὠθήσῃ ἡ ἀνάγκη.

Τὰ ἔργα τῶν Νέων

ΤΑ «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ», ἔδωσαν πάντα μιὰ ξεχωριστὴ θέσιν στοὺς νέους. Τοὺς ἐθεώρησαν ὡς ἀντιπροσώπους τῆς ἀγνότητος. Καὶ ὅταν οἱ νέοι παρουσιάζουν αὐτὸ τὸ στοιχεῖο, οἱ κάποιες τεχνικὲς ἀτέλειες ποὺ μπορεί νὰ ὑπάρχουν στὸ ἔργο τους δὲν ἀποτελοῦν σοβαρὸν ἔμπόδιο γιὰ τὴν ἐμφάνισιν καὶ τὴν ἡθικὴ ἐνισχύσιν τους. Με τὴν εβδομαδιαίαν ἐκδόσιν θὰ παρουσιάσωμε πολλὰς ἐνδιαφέρουσες ἐργασίης νέων, καὶ οἱ νέοι ποὺ ἀπεφάσισαν νὰ ἐργασθῶν πνευματικὰ μπορεί με ἐμπιστοσύνη νὰ ὑπολογίσουν στὴν εἰλικρινὴ ὑποστήριξιν τοῦ περιοδικοῦ. Ἐνα μόνον πρέπει νὰ ἔχουν ὑπ' ὄψιν τους: Ὅτι τὰ ἀγνωστα ὀνόματα μᾶς εἶναι κάποτε προσφιλέστερα ἀπὸ τὰ πολὺ γνωστά, ὅταν τὸ ἔργο τους φανερώσῃ ἀγνήν προσπάθειαν, ἀνθρώπιναν ἀπλότητα, καὶ κάποιον ταλέντο καὶ ὅταν ὁ νέος συγγραφεὺς τρέφῃ μιὰ εἰλικρινὴ ἐμπιστοσύνην στὴν κρίσιν τοῦ περιοδικοῦ. Μπορεῖ καλλίστα νὰ δημοσιεύσωμε ἕνα ἔργο νέου καὶ ν' ἀπορρίψωμε ἄλλο ἔργο τοῦ ἴδιου. Θὰ ἦταν ἀντίθετον πρὸς τοὺς πόθους μας καὶ τὸ σκοπὸ μας ἂν νέοι παρεξηγοῦσαν τὶς ἀγνὲς προθέσεις τοῦ περιοδικοῦ καὶ ἔστελλαν ἐργασίης πρόχειρες με τὴ φιλόδοξον ἀπαίτησιν νὰ δημοσιευθῶν. Οἱ νέοι αὐτοὶ θὰ εἰδείχαν ἐλλειψὴ νοημοσύνης καὶ φιλοδοξίαν οὐσιαστικὰ ἀδικαιολόγητη.

Φωτισμένη Παιδαγωγικὴ

ΣΤΗΝ Ἑλλάδα γίνεται εὐρύτατος λόγος γιὰ ἐκπαιδευτικὰς μεταρρυθμίσεις, γιὰ συστηματικὰ παιδαγωγικὰ καὶ χιλιά ἄλλα. Γιὰ νὰ συμπληρώσωμε τὶς σημερινὲς σκέψεις τοῦ Γκάντι ποὺ δημοσιεύομε σὲ προηγούμενες σελίδες, σημειώνομε τὰ ἑξῆς ποὺ ἀναφέρονται στὸ παιδαγωγικὸν τοῦ προγράμματος.

— Τὸ πρόβλημά μου - λέγει - εἶναι νὰ δημιουργήσω τὴν τάξιν τῶν δασκάλων. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἰδρύσαμε ἀνώτερον διδασκαλεῖον ποὺ μοιάζουν περισσότερο με μοναστήρια. ἔχουν μάλιστα πολλὰ κοινὰ με τὰ μοναστήρια ἰδρύματα τῶν Βενεδικτίνων τῆς δύσεως.

Ὁλόκληρος ὁ κανονισμὸς τῶν διδασκαλειῶν εἶναι ἕνα ἀληθινὸ πνευματικὸν ἀριστοῦργημα. Ὁ δάσκαλος πρὶν ἐπικοινωνήσῃ με τὸ παιδί πρέπει νὰ ἀποκτήσῃ στερεὰ συνείδησιν ὅτι ἡ ἀποστολὴ του καὶ τὸ ἔργο του εἶναι ἱερά. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ὁ δάσκαλος ὅπως καὶ ὁ μοναχὸς πρέπει νὰ δεσμεύεται με ὑποχρεώσεις με ὑποσχέσεις (vœux) ποὺ ἀπορρέουν ἀπὸ τὴν παλλομένην ἐκείνῃ διάθεσιν πρὸς θεοῦς καὶ τὴν ἀγνήν ἀγάπην ποὺ ἐμψυχώνουν ἀγίους. Παραθέτομε ἕνα χαρακτηριστικὸν μέρος τῶν αὐτῶν ὑποσχέσεων.

1η Ὑπόσχεσις ἀληθείας. — Δὲν ἀρκεῖ νὰ μὴν ψεύδεται κανεὶς. Δὲν πρέπει νὰ χρησιμοποιεῖται ποτὲ τὸ ψεῦδος ἔστω καὶ ὅταν πρόκειται νὰ ὠφελήσῃ. Ἡ ἀλήθεια μπορεί νὰ ὑπαγορεύσῃ τὴν ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς ἀνωτέρους.

2η Ὑπόσχεσις τοῦ Μὴ Φονεύειν. — Δὲν ἀρκεῖ νὰ μὴν ἀφαιρῇ κανεὶς τὴ ζωὴ ἐνός ἄλλου· δὲν ἔχομε τὸ δικαίωμα νὰ πληγώσωμε τοὺς ἀδίκους καὶ τοὺς κακοὺς, οὔτε νὰ τοὺς μισήσωμε. Πρέπει νὰ τοὺς ἀγαποῦμε. Ν' ἀντιδρῶμε στὴν τυραννίαν ἀλλὰ νὰ μὴν κακοποιήσωμε τὸν τυράννον. Νὰ τὸν νικήσωμε με τὴν ἀγάπην καὶ νὰ τοῦ ἀρνηθῶμε ὕπακοήν, ἔστω καὶ ἂν πρόκειται νὰ θανατωθῇ.

3η Ὑπόσχεσις Ἀγνότητος. — Πρέπει ἀδιακόπως νὰ ἐλέγχωμε τὰ ζωικά πάθη μας, καὶ μέσα στὴ σκέψιν μας ἀκόμη. Καὶ οἱ σχέσεις τῶν συζύγων μπορούν καὶ πρέπει νὰ διατηροῦν ἕναν τόνον ἀγνότητος.

4η Ὑπόσχεσις Τιμιότητος. — Δὲν ἀρκεῖ νὰ μὴ θίξωμε τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν ἄλλων. Εἶναι ἐπίσης

κλοπὴ ἢ χρησιμοποίησις ἀντικειμένων ποὺ δὲν μᾶς ἀναγκαῖον. Ἡ φύσις δὲν προμηθεύει περισσότερα ἀπὸ ὅσα ἀπαιτοῦν οἱ λιτὲς καθημερινὲς ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου. 5η Ὑπόσχεσις Μὴ Κατοχῆς. — Δὲν ἀρκεῖ νὰ μὴν κατέχωμε. Πρέπει νὰ κρατοῦμε τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα πράγματα τὰ χρήσιμα στὶς ἀνάγκες τῆς ζωῆς μας. Νὰ περιορίσωμε τὶς ἐπιθυμίες μας καὶ ν' ἀπλοποιήσωμε τὴν ζωὴν μας.

6η Ὑπόσχεσις Ἑλλείψεως Φόβου. — Γιατί ὁποῖος εἶναι δειλὸς δὲν μπορεί νὰ ἀκολουθήσῃ αὐστηρὴν ζωὴν. Πρέπει ν' ἀπαλλαγῇ ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ φόβον τῶν ἀρχῶν, τῶν ἀνθρώπων, τῶν ἀγρίων ζώων καὶ τοῦ θανάτου. Ἐνας ἄνθρωπος δίχως φόβον ὑπερασπίζεται τὸν ἑαυτὸ του με «τὴ δύναμιν τῆς ἀλήθειας», ἡ «δύναμιν τῆς ψυχῆς».

Εἶναι τόσο εὐρὺ καὶ τόσο σοβαρὸ τὸ παιδαγωγικὸ πρόγραμμα τοῦ Γκάντι, ὥστε ἐλπίζομε σὲ ἄλλα φύλλα μας προσεχῶς νὰ δώσωμε πλείστα σημεία του. Ἀπὸ αὐτὸ σημαντικὰ ἔχει νὰ ὠφεληθῇ ὁλόκληρος ὁ ἐκπαιδευτικὸς μας κόσμος.

Γιὰ τὰ διαβασθῇ εὐρύτερα

ΤΟ σύντομον πορτραῖτο καὶ οἱ λίγες μὰ διαλεχτὲς σκέψεις τοῦ Γκάντι ποὺ δημοσιεύομε, ἔχομε τὴν πεποίθησιν ὅτι θὰ παρακινήσουν πολλοὺς νὰ ἐνδιαφεροῦν καὶ νὰ μελετήσουν συστηματικώτερον τὸ ἔργο του. Καὶ οἱ πολιτικοί, καὶ οἱ φιλόσοφοι καὶ οἱ λόγιοι ἔχουν σημαντικὰ νὰ ὠφεληθῶν. Γι' αὐτοὺς λοιπὸν ποὺ ἐνδιαφέρονται σημειώνομε πῶς τὰ περισσότερα ἔργα του θὰ τὰ βροῦν στὸ Ἀγγλικόν, τρία δὲ μόνον στὸ Γαλλικόν:

- Mahatma Gandhi-Young India (1919-1922)
- Mahatma Gandhi Speeches and Writings (1896-1922)
- Joseph. J. Doke: M. K. Gandhi an Indian Patriot in South Africa—Souvenir of the Passive Resistance Movement in South Africa (1906-1914)
- Prof. Kalelkar: The Gospel of Swadeshi
- W. W. Pearson: The Dawn of a New Age 1922
- G. F. Andrews: To the Studels 1921—J. H. Holmes: Mohandas Karamchand Gandhi
- M. Gandhi, A sketch of his Life and Work
- Manabendra Nath Probst: India in transition 1922
- Manabendra Nath Roy and Evelyn Roy: One Year of Non Cooperation from Ahmedabad to Gaya.
- Romain Rolland: Mahatma Gandhi
- Gandhi: La Jeune Inde.

Μιὰ σοβαρὴ ἐργασία

ΜΙΑ ἐργασία ποὺ εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἐξάσωμε εἶναι οἱ σκηνογραφίαι τοῦ πολυτίμου συνεργάτου μας κ. Κλ. Κλώνη στὸ «Τιμποῦ τοῦ». Ἀν-Σκί μετὶ τοῦ ὅποιον ἔχαμε ἐναρξὴ τὴν παραστάσιν τῆς ἡ «Ελευθέρα Σκηνή». Ὁ κ. Κλώνης εἶναι μιὰ μοναδικὴ καλλιτεχνικὴ ἰδιοσυγκρασία καὶ ἕνα ἀπάνιο φαινόμενο σαρναρισμένου γούστου. Τὰ δείγματα τῆς ἐργασίας του κατὰ τὰ τελευταῖα δύο χρόνια εἶναι τόσο σφοδρά, ὥστε δὲν διστάζομε νὰ συστήσωμε στοὺς κύκλους ποὺ ἐνδιαφέρονται γιὰ τὸ θέατρο καὶ στὴν Κυβέρνησιν, τῆς ὁποίας ὁ πρόεδρος ἐξέτιμήσε μόνος του κατὰ τὴν πρώτην τοῦ «Τιμποῦ» τὰ θαυμάσια σκηνηκὰ τοῦ κ. Κλώνη, νὰ παρίσταν τὴν ἀπαραίτητον ὑποστήριξιν στὸ νέο καλλιτέχνη γιὰ νὰ μπόρῃ πλεονεκτήσει καὶ νὰ ἐργασθῇ. Τὸ θέατρο εἰδικῶς περιμένει πάρα πολλὰ ἀπὸ ἕναν νέον ἄνθρωπον με τὸ ταλέντο τοῦ κ. Κλώνη.

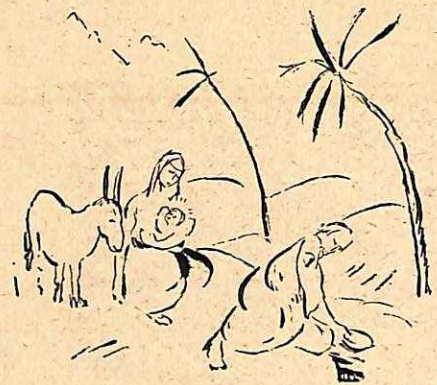
Τὸ ἐξώφυλλόν μας

Η εἰκόνα τοῦ ἐξωφύλλου μας εἶναι τετραγωνικὴ ἀκόδους τῆς ἀποκαθηλώσεως τοῦ περιφημοῦ πίνακος τοῦ Ρέμπραντ, τοῦ μεγαλυτέρου ζωγράφου τῆς ὀλλανδικῆς σχολῆς. Ἡ συγκίνησις τοῦ φωτὸς εἰς τὸ κέντρον τοῦ ἔργου, ἐνῶ οἱ γύρω λεπτομέρειες σβῶνουν μέσα στὸ ἡμίφως καὶ τέλος στὸ βαθύ σκοτάδι, δίδουν μιὰ ἰδέαν τεχνουργίας τοῦ Ρέμπραντ, κατὰ τὴν ὁποία ἐπιδιώκει πάντοτε ἡ ἔκστασις ὡρισμένου σημείου με ἀπλετοὺς καὶ πολυλάγνους ἐκτοφωτικὸν φωτισμὸν, κατ' ἀντίθεσιν με τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ πίνακος ποὺ βυθίζονται στὸ σκότος.

ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ

ΕΝΑΣ ΚΡΙΤΙΚΟΣ

ΤΟΥ JULES LEMAITRE ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

Ι ποιμένες είχαν αποτραβηχθή και οι Μάγιοι δεν είχαν ξέρη ακόμη. Η Μαρία έκοιμούνταν, πλαγισμένη στη γάτη, σαν σέ κρεβάτι, και κρατώντας στην αγκαλιά της των Ιησούν βρέφος, τυλιγμένον με άχρη γιάβεστασιά. Ο Ίωσήφ άγρυπνούσε καθισμένος πάνω στη διχάλα ενός άρότρου. Άρχισε ν' άσπρο-ογαλιάζει ή μέρα κι' άνάμει από τις χα-ραμίδες της κακοφτιαγμένης πόρτας έμ-παιναν ένα ώχρο φώς.

Κάποιος άνθρωπος άνοιξε την πόρτα, έμπηκε κ' είπε στον Ίωσήφ.

— Τί κάνετ' εδώ;
Κάτι έμουρμούρισεν ο Ίωσήφ.
Και ο άνθρωπος είπε πάλι:

— Είμαι ο Μούκιος Ναός, και ο σταύλος αυτός εδώ είναι δικός μου.

Ο Ίωσήφ έπροσηκόθηεν ευγενικά και δείχνοντας με το δάχτυλο τη Μαρία και το βρέφος, που κοιμόνταν, εξήγησε στον ιδιοκτήτην πως είχαν βρεθή με την γυναικά του, που ήταν έτοιμόγεννη, χωρίς στέγη, νύχτα-μεσάνυχτα, κ' ένόμισαν πως δεν θάκαναν τίποτε κακό, αν έμπαι-ναν να περάσουν τη νύχτα σ' αυτόν έδω το σταύλο, που κλειδομένος δεν ήταν και φαινόταν έρμος.

— Καλά είπεν ο Μούκιος, μά έπρεπε τουλάχιστο να μου ζητήσετε την άδειαν.

— Και πού να ξέρω ο δόλιος;
— Αυτό, φίλε μου, είναι δική σου δου-λειά. Τέλος, μιά που βρεθήκατ' εδώ, μεί-νετε όσον καιρό σας χρειάζεται.

— Δεν θά μετανοώσετε γιά το ψυχικό που κάνετε, είπεν ο Ίωσήφ. Γιατί αυτό το βρέφος είναι ο Μεσσίας, ο άναμενόμε-νος από τους Ιουδαίους.

— Ω! το ίδιο μου κάνει έμένα! Έγώ είμαι πολύτης Ρωμαίος.

Κ' έβγήκε λέγοντας.
— Σου το ξαναλέω, έπρεπε να με είδε-ποιήσετε τουλάχιστον.

σεν ύφάσματα, είδη μπακαλικής και οι-κιακά σκεύη. Είχε πανδρευθή μιάν Έλλη-νίδα, πρόσχαρη και σβέλτη, που τον βοή-θουσε στις διάφορες δουλιές. Έταξείδευε συχνά, τότε γιά να πάη να πωλήση τις ποδιές του στάς πόλεις της Ιουδαίας, τότε γιά να ψωνίση έμπορεύματα. Κ' ήταν άνθρωπος τίμιος, ίσιος, τυπικός και σεβό-τανε τους νόμους.

Δώδεκα χρόνια ύστερ' από την γέννη-σιν του Ίησού, ο Μούκιος εύρέθηκε στην Ιερουσαλήμ τον καιρό που γιορταζόταν το Πάσχα. Σ' έναν δρόμον της πόλεως άπάντησε τον άνδρα και την γυναίκα, που κάποια νύχτα είχε φιλοξενήσει στο σταύλο του, χωρίς να ρωτηθή είν' αλή-θεια. Τους έγνώρισεν άμέσως.

Ο Ίωσήφ ήταν πολύ ταραγμένος και ή Μαρία έκλαιγεν. Ο Μούκιος τους έπλη-σίασε και τους έρώτησε το λόγο που άνη-συχούσαν κ' έκλαιγαν.

— Έχάσαμε το άγοράκι μας! είπεν ο Ίωσήφ. Στην αρχή ένομίσαμε πως θάχε φύγει με τους συντρόφους του ταξειδιού μας, έκάναμε μιās ήμέρας δρόμο και το ζητούσαμε από τους γνωστούς και τους συγγενείς μας. Μά δεν τόν ευρήκαμε κ' έγυρίσαμε πίσω στην Ιερουσαλήμ.

— Το παλινόπαιδο! είπεν ο Μούκιος και πήγε κι αυτός μαζί του γυρεύοντας τον Ίησού. Τόν άνεκάλυσαν, επί τέλους, μέσα εις τόν Ναόν, όπου το παιδάκι ήταν κα-θισμένος ανάμεσα στους Γερεές και τους Γραμματείς που έθαύμαζαν με τί σοφίαν εξηγούσε τάς Γραφάς.

— Το έχει πάρει πολύ άπάνω του αυ-τός ο πιτσιρίκος! είπε μέσα του ο Μού-κιος.

Η Μαρία πλημμυρισμένη από χαρά, ξε-χνώντας τη λαχτάρα που έπέρασεν είπε χαϊδευτικά στον Ίησού.

— Τέκνον, τί έποίησας ήμιν ούτως; Ίδού ο πατήρ σου κάγω δδυνάμενοι εξητου-μέν σε.

Ο μικρός δεν συγκινήθηκε καθόλου.
— Τί ότι εξητείτε με; Ούκ ήδείτε ότι έν του πατρός μου δεί είναι με;

Η Μαρία δεν άπάντησε τίποτε; έγύρι-σε μόνο το πρόσωπό της από τάλλο μέρος, γιά να σκουπίση τά δάκρυα, που της άν-βαιναν στά μάτια.

Ο Μούκιος όμως είπε δυνατά:
— Τί παράξενο και ξιπασμένο πού είν' αυτό το παιδί!

τησε πληροφορίας κ' έμαθε πως γινόταν πολλές λόγος γ' αυτόν σ' εκείνα τά μέρη, πως έκήρυχνε μιάν νέαν θρησκείαν και τόν έρχομόν της Βασιλείας του Θεού.

— Βασιλεία του Θεού; Τί πράγμα είν' αυτό; έσυλλογίσθη ο Μούκιος.

Τήν στιγμήν εκείνη κάποιος άνθρωπος έπλησίασε τόν Ίησούν και του είπε πως τόν εξητούσαν ή μητέρα και τ' άδέρφια του.

— Τί προς έμέ ή μητήρ μου και οι άδελφοί μου; άπάντησεν ο νέος προφήτης.

— Σίγουρ' αυτός είναι. Αυτός, δεν κά-νω λάθος. Άπ' αυτά που είπε είμαι βέ-βαιος πως είν' αυτός! είπεν ο Μούκιος.

Έν τώ μεταξύ, δυο ψαράδες σέ μιá βάρ-κα δεμένη στο μοναγίον καθόταν κ' έμπά-λωναν τά δίχτιά των. Ο Ίησούς έπρο-χώρησε προς αυτούς.

— Ιάκωβε και Ιωάννη, υιοί του Ζε-βεδαίου ακολουθείτε με! Δεύτε όπίσω μου και ποιήσω ύμās άλιείς ανθρώπων.

Και ο Ιάκωβος και ο Ιωάννης τόν άκο-λούθησαν. Έγας γέρος, ο πατέρας των έμεινε μόνος στο άμπαρί της βάρκας.

— Προφανώς, είπε μόνος του ο Μούκι-ος, αυτός ο καλός άνθρωπος δεν είναι πλούσιος και ν' εργασθή δεν μπορεί πιά. Ποιός θά τόν θρέψη τώρα και τί θά γίνη χωρίς τους δυο γιούς του;

Ο Ίησούς, που τόν συνόδευαν ο Ιά-κωβος και ο Ιωάννης, έκαμνε μερικά βή-ματα στη προκυμαία και άπάντησε κά-ποιον νέον, που φαινόταν συντριμμένος από κάποιαν βαθειάν λύπην.

— Ακολουθεί με! του είπε.

— Κύριε άπάντησεν ο νέος, έπίτρεψόν μοι πρώτον άπελθείν και θάψαι τόν πα-τέρα μου.

— Ακολουθεί μοι! τόν, έπρόσταξεν ο Ίησούς. Άφες τους νεκρούς θάπτειν τους έαυτών νεκρούς.

— Νομίζω πως το να θάψη κανείς τόν πατέρα του, έσκέφθηκε ο Μούκιος, είν' ένα καθήκον άρετάς σοβαρό:

Μά έτέντωσε τ' αυτί του πάλι κι' άκου-σε τόν Ίησούν να λέει.

— Παραδώσει δέ άδελφός άδελφόν εις θάνατον και πατήρ τέκνον, χάριν του όνό-ματός μου, έπαναστατήσονται τέκνα επί-γονείς και θανατώσουσιν αυτούς και έσε-σθε μισούμενοι υπό πάντων διά το όνο-μά μου.

— Τί φανατισμός! έμουρμούρισεν ο Μούκιος. Αυτό έδώ οι άνθρωποι είναι τρελοί. Τί παράξενη κι' αυτή ή έπιρροή του Ίησού!

“Υστερ' από λίγον καιρό, ο Μούκιος ήταν προσκαλεσμένος στο γεύμα των γά-μων ενός από τους πελάτες του στην μι-κρήν πόλιν Κανά της Γαλιλαίας. Μέσ' στους προσκαλεσμένους ήταν κι ο Ίησούς με την μητέρα του και τόν Μούκιον έδω-σαν θέσιν κοντά στην Μαριάν.

Το κρασί έσώθηκε και ή Μαρία είπε στον γιόν της.

— Οίνον ούκ έχουσι.

Κ' εκείνος άπαντά:

— Τί έμοι και σοί, γύναι; ούπω ήκει ή ώρα μου.

Η Μαρία έχμηλώσε τά μάτια της πλημμυρισμένα από δάκρυα.

— Έτσι μιλούν οι άνθρωποι στην μη-τέρα των; έμουρμούρισεν ο Μούκιος.

Μά σέ λίγο ο Ίησούς είπε να γεμίσουν νερό έξω μεγάλες στάμνες και όταν έγέ-μισαν από τις στάμνες τά ποτήρια, το νερό ήταν γινωμένο κρασί.

— Καλά το εκατάφερε το κόλπο! είπεν ο Μούκιος, σκύβοντας με διάκρισιν προς την Μαριάν. Ο πατέρας μου (μου τώχει διηγηθεί πολλές φορές) είδε κάτι Συρίους ταχυδακτυλουργούς να τό κάνουν στην Ρώμην.

Έπιαν τόσο από το άναπάντεχο εκείνο κρασί, που έγύριζαν τά κεφάλια των, άρ-χισαν φιλονεικίες, εδάρθηκαν και κατά τά ξεμερώματα οι καλεσμένοι έκυλιόταν σαν άσκιά κάτω από τά τραπέζια.

— Ωραία δουλειά γιά έναν προφήτην! έσημείωσεν ο Μούκιος. Να βάζη τους άν-θρώπους να μεθοκοπούνε!

Μιάν άλλην φορά ο Μούκιος έπήγαυε στην Ιερουσήμ ένα κάρρο γεμάτο κλουβιά από λυγαρόβεργες που είχαν περιστέρια μέσα γιά να νά παλήση στους μικρεμπό-ρους του Ναού. Περνώντας από μιάν πε-διάδα κοντά στην πόλιν, είδε τόν Ίησούν και τους μαθητάς του να μπαίνουν σ' ένα σπαρτό, να κόβουν άπλοχεριές στάχνα, να τά τρίβουν άνάμεσα στις παλάμες των και να τρώνε τους σπόρους. Έκείνην την ώρα έπερνούσε κάποιος Ιουδαίος. Του λέει ο Μούκιος:

— Γιά ίδες άναίδεια αυτοί οι άλήτες!

— Τί άσέβεια! είπεν ο Ιουδαίος. Και είναι σήμερα ήμέρα Σαββάτου.

— Μά είτε Σάββατο είναι, είπεν ο Μού-κιος, είτε άλλη ήμέρα, το άδίκημα δεν αλλάζει, φαντάζομαι.

— Καταλαβαίνω, του άπάντησεν ο άλ-λος, πως θάσθε ξένος. Δεν τους κατηγορώ που έβγαλαν μερικές φούχτες στάχνα, μά γιατί παραβαίνουν την άργία. Ο νόμος του Μωϋσέως γράφει: «Αν μπής στο χω-ράφι του άλλου, μπορείς τά μαζέψης στά-χνα με το χέρι σου».

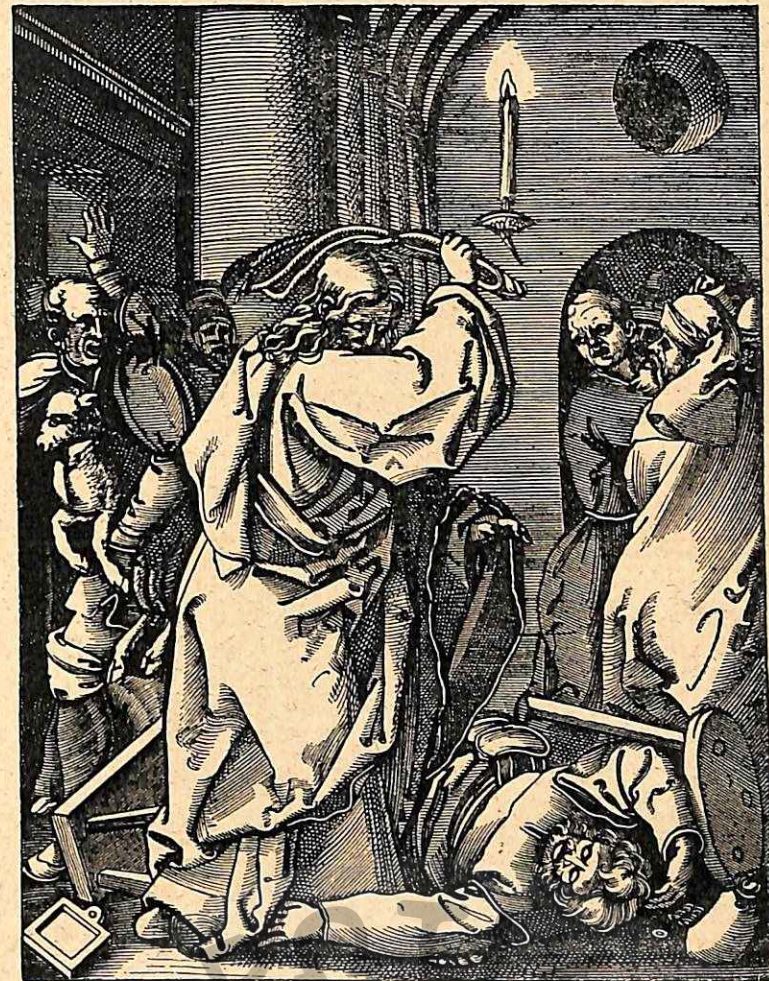
— Ένα στάχυ είναι κάτι τι, άπάντη-σεν ο Μούκιος φεύγοντας. Ο Μωϋσής σας, χωρίς άμφιβολίαν, δεν θά ήτατε κτη-ματίας.

Τήν επάυριον ο Μούκιος μεταφέροντας τά κλουβιά του στον Ναόν, είδεν άνάμεσα σ' άναποδογυρισμένα τραπέζια και καθί-σματα πεταγμένα, τους εμπόρους να τρέ-χουν φοβισμένοι και τόν Ίησούν να τους χτυπά με το φραγγέλιον φωνάζοντας:

— Γέγραπται, ο οίκός μου οίκος προ-σευχής έστιν! ύμεις δέ αυτόν έποιήσατε σπήλαιον ληστών!

Τά περιστέρια σκιαγμένα χτυπούσαν πάνω στα ύβλα των κλουβίων τά φτερά τους, όρμηοντας με φόραν και θόρυβον να πετάξουν.

— Άς πάρουμε τά δικά μας κι άς του δίνουμε! είπε μέσα του ο Μούκιος. Μά ή άλήθεια είναι πως αυτοί οι έμποροι δεν

«Έποίησατε τόν οίκον του πατρός μου οίκον έμπορίου;»

έκαναν κανένα άδικο πράγμα. Αυτός ο νεαρός προφήτης δεν σέβεται, βλέπω, κα-θόλου την ιδιοκτησίαν.

“Υστερ' από μερικάς ώρας, σέ μιάν από τάς πλατείας της πόλεως έπήρε το μάτι του τόν Ίησού που έμιλούσε με μερικούς Φαρισαίους. Οι Φαρισαίοι τόν έρωτούσαν νομίζοντας πως θά τόν έμπλεξαν:

— Διδάσκαλε, οίδαμεν ότι όρθως λέγεις και διδάσκεις και ου λαμβάνεις πρόσω-πον, άλλ' έπ' αληθείας την όδόν του Θεού διδάσκεις! έξοστιν ήμιν Καίσαρι φόρον δούται ή ού;

— Τί με πειράζετε; Δείξατέ μοι δεινά-ριον.

— Ίδε, Διδάσκαλε.

— Τίνος έχει εικόνα και έπιγραφήν;

— Καίσαρος.

— Απόδοτε τούτουν τά του Καίσαρος

Καίσαρι και τά του Θεού τώ Θεώ.

— Έπί τέλους! έφώναξεν έκπληκτος ο Μούκιος. Είναι ο πρώτος φρόνιμος λόγος, που άκούγω από τό στόμα του

Μά έσκέφθηκε λίγο.

— Κι' όμως, λάθος έχω. Γιατί όπως τά λέει, το κάθε τι που έχει την εικόνα του Αυτοκράτορος άνήκει πραγματικά στον Αυτοκράτορα; Αυτό είναι άποπον. Ο προ-

φήτης αυτός μάς κοροϊδεύει. Κατά βάθος, είναι άντάρτης της χειροτέρας μορφής, πολύ επικίνδυνος! μά είναι πονηρός και φυλάγεται.

Κατόπιν, φεύγοντας από την Ιερουσα-σαλήμ, ο Μούκιος έπέρασε στην χώραν των Γαδασηών γιά να έπισκεφθή ένα κτηματάκι της γυναίκας του, κληρονομιά από τόν πατέρα της, που είχε πεθάνη λί-γον καιρό πριν. Η κληρονομιά όλη-όλη ήταν δυο χωράφια κ' ένα κοπάδι χοίρων. Μά ο χοίροβοσκός κι άλλοι από τους κα-τοίκους του διηγήθηκαν πως λίγες ήμέ-ρες πρωτίτερα, οι χοίροι έροίχθηκαν στην θάλασσαν, γιατί ο Ίησούς έβαλε μέσα στα σώματα των τά πονηρά πνεύματα, που έτυραγνούσαν έναν ζητιάνον εκεί κοντά:

— Να μιá βδελυή προάξεις, είπεν ο Μούκιος. Αυτός ο Γαλιλαίος μάγος μου έκανε πάνω από διακόσιες δραχμάς ζη-μίαν. Μά τί να του κάμω; Άν τόν κα-ταγγείλω στάς αρχάς, θά ισχυρισθή πως οι χοίροι μόνοι των έροίχθηκαν στην θά-λασσαν. Κι' αυτό είναι ολοφάνερο, άρχει ένας να κάμη αρχήν... Άδιάφορον, ο άν-θρωπος αυτός άρχισε να μ' ένχολη γιά καλά.

ή μικρή Μυρτώ, κυριάρχησε άπάνω στη λύπη που της προξενούσε ο χαμός ενός πατέρα πολυαγαπημένου και ή όψη της άπελπισμένης μητέρας της, και ύψώθηκε διά μιας σε σωστή γυναικα, σοβαρή και μυαλωμένη, οργανώνοντας, με τη βοήθεια κάποιου παλιού φίλου του πατέρα της μιά νέα ζωή, περιποιούμενη με τρυφερή άφοσίωση την Κυρία Έλιαννη, που είχε κλονισμένη την ύγεια της, πάντα τόσο εύθραυστη.

Η μητέρα και κόρη εγκατασταθήκανε στο Νεγύ, σ' ένα πολύ μικρό άπαρτμάν στο τέταρτο πάτωμα, μέσα σ' ένα σπίτι κατοικημένο από ύπαλληλους μέτρους οικονομικής καταστάσεως. Η Κυρία Έλιαννη, που έμενε άδιόρθωτη παρ' όλη την πείρα που είχε, εγκατέστησε στο παραθύρι του δωματίου της αυτό τη σέρα και κατά την επιθυμία της εΐτανε διαρκώς γιομάτο λουλούδια.

— Καλύτερα, άπάντησε, να μου λείπει τ' όφαι παρά να μη βλέπω λουλούδια γύρω μου, στον κηδεμόνα της Μυρτώς, που διεικτώνει με λεπτότητα την παρατήρησή πως τ' ά εισοδήματα δεν επέτρεπαν ίσως νά.....

— Ω! Κύριε, ή μαμά δεν πρέπει να στεροφθί τ' άνθη! είχε πει Ίωσφά ή Μυρτώ. Έπίσης ή Κυρία Έλιαννη έπρεπε νάχη λεπτή τροφή.... Κ' έπειδή άποτροπιάζοτανε τ' ά βαθύχρωμα χρώματα, άπαιτούσε να ντύνεται ή κόρη της πάντα με άσπρα, μέσα στο σπίτι, πράγμα τ' όντι οικονομικό, γιατί τ' ό κορίτσι, που έκανε με προσοχή και με τ' ό χαμόγελο σ' ά χείλη, πολλές μικροδουλειές του σπιτιού, έπρεπε να άλλάξη συχνά αυτά τ' ό κοστούμια, που ή μητέρα της δεν επέφερε να τ' ά βλέπει έστω και λιγάκι τσαλακωμένα.

Αυτή ή τακτική εΐτανε και σ' ό πληθος άλλες λεπτομέρειες, και τ' όρα τ' ό οικονομίες που κατώρθωσε ή Μυρτώ να κάμει σ' όρισμένα πράγματα, πολλές φορές δύσκολα έκλεινε ο ίσολογισμός.

Έπρεπε έπίσης να λογαριασθούν και τ' ό έξοδα της εκπαίδευσής της. Χάρη σ' ή μεγάλη της αντίληψη, και σ' ά θαυμάσια χαρίσματα που είχε, κατώρθωσε να τ' ό περιορίσει στο ελάχιστο. Είχε πάρει, την περασμένη χρονιά, τ' ό δίπλωμα της, και μπόρεσε, πέροντας από καιρού σε καιρό μερικά μαθήματα από κάποιον έξοχο καθηγητή, να άποκτήσει μιά ξεχωριστή ικανότητα στο βιολί.

Τέτοια εΐτανε ή Μυρτώ, μικρή ψυχή λεπτή, φλογερή και άγνή καρδιά αγαθή και άφοσιωμένη, χριστιανή θερμή, παιδί στην διαγωγή της απλότητα, γυναίκα σωστή όσον άφορα την ενεργητικότητα και την όριμη σκέψη, πεπειραμένη και με εύθύνες.

Γιατί όλες οι φροντίδες έπεφταν σ' αυτή. Η Κυρία Έλιαννη, άφηνε την κόρη της να κάμει όπως θέλει, και έλεγε πως δεν μπορούσε να άπασχοληθί με τίποτα. Είχαν περάσει μερικά χρόνια, που δεν έβγαίνε πειά από τ' ό σπίτι, και περνούσε τις μέρες της έαλωμένη, άσολογμένη με κάτι θαυμάσια κεντήματα, ή ρεμβάζοντας με τ' ό μάτια προσηλωμένα στον τελευταίο πίνακα τ' ό άντρός της, τ' όν όποιον είχε παρστήσει τ' όν έαυτ' όν άνάμεσα στην γυναίκα του και στην κόρη του, μέσα στο ήλιόλοστο μικρό άτελειό του.

Έτσι μαραινότανε, και χειρότερενε την άρρώστεια που την έφριξε τέλος στο κρεβάτι. Η Μυρτώ, όταν είδε την άνήσυχη φυσιογνωμία τ' ό γατρού που φωνάζανε

άμέσως, κατάλαβε πως ο κίνδυνος εΐτανε μεγάλος.... Και σ' άν άκουσε τ' ό μητέρα της να ζητά τ' όν πατή, έπέσθησε πως τ' ό πάντα είχανε τελειώσει, γιατί ή κυρία Έλιαννη εΐτανε από εκείνες τις γυναίκες που περιμένουν τ' ό τελευταία προειδοποιητικά συμπτώματα για να τολμήσουν να σκεφθούν τ' ό μετάληψη.

Κείνο τ' ό πρωί ή Μυρτώ είχε άφήσει τ' ό μητέρα της με τ' όν έξομολόγο, άφ' ενός για να άφήσει τ' ό μελλοθάνατη να προσευχηθί με γαλήνη, κι' άφ' έτέρου για να κρύψει τ' ό δάκρυά της που δύσκολα θ' ά τ' ό κρατούσε κατά τ' ό διάρκεια της έξομολόγησής γι' αυτό είχε καταφύγει σ' ό σέρα.

Άγαπούσε βαθιά τ' ό μητέρα της, με μιά τρυφερότητα πατρικής προστασίας, έξ αιτίας της ψυχικής άδυναμίας που βρισκότανε ή κυρία Έλιαννη. Η καρδιά της είχε άνάγκη να δοθί, να άρρωσθί στην έξυπνότητα άλλων πληγωμένων καρδιών. Μετά τ' ό θάνατο της μητέρας της, αυτή της ή άνάγκη, που εύριζε τροφή, κυρίως τ' όνς τελευταίους μήνες, με την περιποίηση και τ' ό φροντίδα της άρρωστης μητέρας της, δεν θ' ά μπορούσε πειά να ικανοποιηθί. Κανένας δεν θ' ά την είχε πειά άνάγκη.... Τούλάχιστον θ' ά γινότανε καλογοηδία για να διαθήσει τ' ό άφοσίωσή της για τ' όνς εν Χριστ' ό αδελφούς της. Μά, έως τώρα, ή θεία φωνή δεν της είχε μιλήσει μέσα σ' ό ψυχή, ή Μυρτώ άγνοούσε αν ή άποστολή της εΐτανε ή άφιέρωση της ζωής της σ' ό Θεό.

Μέσα σ' ό σιωπή που βασιλευε, και που τ' ό διέκοπτε μονάχα από καιρού σε καιρό κάποιον τράμ, μιά φωνή άδύνατη τ' ό φώναζε. — Μυρτώ!

Η κόρη σηκώθηκε με μιάς και μπήκε μέσα στην κάμαρα με τ' όνς άνοιχτούς χρωματισμούς, με τ' ό έπιπλα από άσπρη λάκα.

Πράσινα φυτά, λουλούδια άνθισμένα στολίζανε τις γωνίες, τ' ό τραπέζια και τ' ό τζάκι.... Κι' άπάνω σ' ένα μικρό τραπέζι σκεπασμένο με άσπρο τραπεζομάντηλο, κι' άλλα λουλούδια άκόμα σκόρπια άνάμεσα σ' ά χρυσά κηροπήγια και σ' όν έσταυρωμένο.

Η Μυρτώ προχώρησε κοντά σ' ό κρεβάτι, έσκυψε άπάνω από τ' ό όρχο και μαραμμένο πρόσωπο, που τ' ό τριγύριζαν ξανθόχρ' ό μαλλιά.

— Έδώ είμαι, μαμά μου αγαπημένη. Τ' ό θέλετε τ' ό Μυρτώ σας; ρώτησε φιλώντας την σ' ό μέτωπο.

— Θέλω να σου μιλήσω, άγάπη μου.... Άκουσε, έχω καταλάβει από τ' ό στιγμή.... από τ' ό στιγμή που αισθάνομαι πως έρχεται ο θάνατος....

— Μαμά! μουρμουρίζει ή Μυρτώ.

Τ' ό γαλανά μάτια της άρρωστης άγκαλιάσανε την κόρη της μ' ένα βλέμμα πονετικό.

— Πρέπει να συνειθίσουμε σ' αυτή τ' ό σκέψη, παιδί μου.... Έχω καταλάβει λοιπόν πως δεν ύπ' όξα για σένα καλή μητέρα....

— Μαμά! ξανάπε πάλι ή Μυρτώ μ' ένα κίνημα διαμαρτυρίας.

— Ναί, αγαπημένη μου, αυτό είναι αλήθεια. Σ' άγάπησα πολύ, είν' αλήθεια, μ' ά δεν έξεπλήρωσα κανένα από τ' ό άλλα μητρικά καθήκοντα που είχα για σένα. Άφησα σ' ό μικρή θαυμάσια ψυχούλα σου όλες τις εύθύνες, όλες της φροντίδες, κλείσθηκα

μέσα σ' ό θλίψη μου και ξόδεψα έγωϊστικά όλο τ' ό μικρό μας εισόδημα, άντ' ό να σκεφθ' ό πως έπρεπε να κάνω οικονομία για σένα.

— Έκάματε καλά, μαμά, έκάματε καλά— έγώ είμαι νέα, θ' ά εργασθ' ό....

— Θ' ά εργασθ' ό!... Πτωχή αγαπημένη μου κόρη! Τ' ό θ' ά μπορέσης να κάνης; Ό συναγωνισμός είναι τεράστιος.... και έξ άλλου δε μπορείς να ζήσης μόνη, Μυρτώ. Σου χρειάζεται ή προστασία κάποιας στέγης, ή ασφάλεια μέσα σ' ένα οικογένεια σοβαρή... σκεφθήκα λοιπόν την εξαδέλφη μου τ' ό Gisèle. Ξαίρεις πως, μόνη αυτή άπ' όλη την οικογένεια μου, εξακολούθησε να έχη κάποια έπαφή μαζί μου, με λίγες λέξεις άπάνω σ' ένα κάρτα κάθε 1η Ίανουαρίου, με μερικά γράμματα για τυπικές εύχες. Είχε παντρευτεί, τρία χρόνια πριν από τ' ό γάμο μου, με τ' όν πρίγκηπα Σιγισμουίνδο Mileza. Άποκτήσαν έναν γιο. Ύστερ' από μερικά χρόνια με έπληροφόρησε ότι είχε μείνει χήρα, και άργωτερα τ' ό δεύτερο γάμο της, τ' ό γέννηση τεσσάρων, και τέλος την εκ νέου χηρεία της. Άγαπιόμαστε πολύ, και σκεφθήκα ότι για άνάμνησή μου θ' ά ήθελε ίσως να σ' ά δεχθί στην οικογένειά της.

Η Μυρτώ τινάχτηκε επάνω άπότομα. — Μαμά, θέλετε να ζητιανέψω την προστασία και τ' ό φιλοξενία αυτών τ' όν συγγενών που δεν θελήσανε να δεχθούν τ' όν αγαπημένο μου πατέρα;

— Ω! οι άλλοι, ναί. Μά ή Gisèle δεν έπαυσε ποτέ τ' ό με θεωρή συγγενή της.

— Έν τούτοις, μαμά, δεν μου φαίνεται καλό να γίνω βάρος σ' όν κοντέσσα Zolany! είπε Ίωσφά ή Μυρτώ.

— Όχι, αλλά εκείνη θ' ά έχη πολλές σχέσεις και γνωριμίες με σημανόντα πρόσωπα, γιατί οι Gisza, οι Zolany, οι Mileza προπάντων είναι από την άνώτερη μαγυαρική άριστοκρατία. Οι τελευταίοι κατάγονται από βαλκικό αίμα, και ή περιουσία τους εΐαι άνυπολόγιστη. Η Gisèle λοιπόν θ' ά μπορέσει, καλύτερα από κάθε άλλον, να σ' ά βοηθήσει να εύρης κάποια θέση μόνιμη, θάνα για σένα κάποια προστασία, μιά συνουλή.... Θάθελα λοιπόν να της γράψης εκ μέρους μου για να σ' ά εμπιστευθ' ό αυτή.

— Ό,τι θέλετε, αγαπητή μου μαμά! μουρμουρίζει ή Μυρτώ, άφίνοντας τ' ό πέσο τ' ό ώρα μ' ά άδυνατισμένο χέρι της άπάνω σ' ό άσπρο μεταξωτό κλινοςκέπασμα.

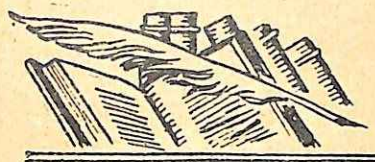
Καθ' ό ύπαγόρευση της μητέρας της, έγραψε μιά άπλή και συγκινητική έκκληση σ' αυτή τ' ό συγγενή της που δεν την είχε γνωρίσει ή ίδια. Με πολύν κόπο κατώρθωσε ή Κυρία Έλιαννη να βάλ' ό την ύπογραφή της... Η Μυρτώ ρώτησε:

— Που πρέπει να απευθύνω αυτό τ' ό γράμμα;

— Μετά τ' ό δεύτερη χηρεία της, ή Gisèle μου έδωσε τ' ό διεύθυνσή της σ' ό μεγάλο Mileza, σ' ό Βιέννη. Ύποθέτω ότι μετά τ' όν θάνατο τ' ό κόμητος Zolany, πήγε κοντά σ' ό μεγαλύτερο γιο της, που ίσως δε θ' άναι άκόμα παντρεμένος. Στείλε τ' ό γράμμα σ' αυτή τ' ό διεύθυνση. Άν ή Gisèle δεν βρισκεται εκεί, θ' ά μ' ά πληροφορήσουν π' ό είναι.

Η Μυρτώ, με χέρι που έτρεμε λίγο, έγραψε την άντρέσσα, κόλλησε τ' ό γραμμάτιο, και σηκώθηκε λέγοντας:

(Άκολουθεί)

ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ

Στρατή Δούκα: Ίστορία ενός αίχμαλώτου. (έκδοσις Χ. Γανιάρη). Ότι και να είπη κανείς γι' αυτό τ' ό βιβλίο, τ' ό αξίζει. Ό κ. Δούκας, γνωστός από αισθητικές του παρατηρήσεις πολύ αξιοπρόσεχτες και που μαρτυρούν όχι συνειθισμένη παρατηρητικότητα, μ' αυτό έδω τ' ό βιβλίο δίνει ένα δείγμα τ' ός αξίας του σ' άλλο επίπεδο τέχνης, σ' όν αφήγησή. Κατά βάθος, όπως μ' ά σταθεραίνει και ο ίδιος, ο άφηγητής δεν είναι ο ίδιος ο συγγραφέας, παρά κάποιος μικρασιάτης, αίχμαλτος τ' όν τούρκων. Άλλά ο τρόπος με τ' όν όποιον είναι άποδομένη ή αφήγησή του άγράμματος αυτός άνθρώπου, τ' ό άσχηρό, άπληκτικό από στολίσια ύφος του, ή μαστορική και ακριβολογημένη έκθεση τ' όν περιστατικών, ή κλασσική νηφαλιότητα με τ' όν όποια διατυπώνεται τ' ό κάθε τι μέσα σ' αυτή τ' όν ιστορία και ο βαθύς χαρακτηρισμός προσώπων και γεγονότων, όλα αυτά, άρετές κατ' έξοχήν τ' όν λαού, δεν άφείλονται όλότελα σ' όν αίχμαλτο. Ό κ. Δούκας ξαίρει καλά τ' ό να πάρη, ξαίρει καλά να κρατήση από τ' όν άφηγητή του, τι είναι ύποβλητικό και ως ιδέα και ως φραστικό σχήμα. Τ' ό βιβλίο αυτό έχει μέρη που λ' ός πως είναι Άγία Γραφή, Όμηρος. Άπό τ' ό παρακάτω κομμάτι μπορεί να κρίνη ο άναγνώστης.

... Τ' ό βράδυ που πέσαμε, δυο έκαναν να φύγουν. Τους πιάσαμε τ' όν ίδια ώρα. Έκει μπροστά μ' άς τ' ός σκοτώσανε.

Τ' ό πρωί έμεινε λέγαμε. — Καλά κάνετε και τ' ός σκοτώσατε. Κι' ο λοχαγός έλεγε:

— Κερατάδες, έγώ να σ' άς κάνω καλωσύνη και σεΐς να φύγετε! Και διέταξε να σηκωθ' όμε.

Μισή ώρα μπρός βρήκαμε νερό. Μά ο λοχαγός είχε στείλει πάλι σκοπό κατ' εύθειαν.

Ένας έσκυψε να πιη, κ' έκει τ' όν σκότωσαν.

Δεξιά βρήκαμε χαρκώματα άνοιχτά, γεμάτα νερό. Ένας έπεσε να πιη και βουλιάξε. Έκει τ' όν αφήσαμε.

Παρακάτω σ' ένα σταθμό κάναμε στάση. Έκει ήρθαν πολίτες και λέγανε σ' όν αξιοματικό.

— Δόσε διαταγή, αν εύρουμε άνάμεσά τους κανέναν έχτ' όρ' όν τ' όν. Κ' άς κείνος είπε.

— Κοιτάξτε, και αν βρήτε πάρτε τον. — Μπράβο! είπαν και χύθηκαν μέσα σ' ό σωρό.

Η ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Βρήκαν έναν Άρμένη. Τ' όν γνώρισαν. Τ' ό λένε.

— Βρε κερατά, Άρμένη, εΐνα γυρέναμε. — Μιά ψυχή έχω να παραδώσω, τ' ός λέει: Τ' όν χώρισαν. Και μόλις τ' όν βγάλανε ο λοχαγός τ' ός λέει:

— Τώρα τραβάτε τον.

Και μόλις είπε έτοι, ο Άρμένης χύθηκε και δάγκωσε τ' όν πολίτη άπ' τ' ό λαρόγγι, και τ' όν έκοψε με τ' ό δόντια του. Έκει τ' όν πιάσανε και τ' όν χαλάσανε. Μά πρόφταξε κ' είπε:

— Τώρα, ότι θέλετε κάνετε, Πήρα τ' ό αίμα μου».

«...Στ' ό μύλο βρήκαμε άλεύρι ένα φορτίο άλεσμένο και ένα άλεστο. Άνοιξαμε τ' ό τιμόνι για ν' άλέσουμε τ' ό άλεστο, μ' ά χαλάσαμε τ' ό μύλο. Τ' ό έύλο ήτανε τσουρούκειο (σάπιο). Πήραμε τ' ό στάρι και τ' ό άλεύρι σ' ό σπύλαιο...»

«...Ένα πρωί σηκωθήκαμε. Τ' ό πρωί λέγαμε μ' ά τώρα μετανοιώσαμε. Δυο νομάτοι, συνειθίσαμε.

Με τ' ό ξουράφι ξούρισα έγώ έκείνον και έκείνος έμένα.

— Ρε σύντροφε, του λέω. Κοίταξέ με καλά, μοιάζω για Τούρκος;

— Ίδιος, μου λέει.

Και τ' όν είδα και γ' ό και τ' όυπα.

— Και σ' ό ίδιος Τουρκοκρητικός. Άι, τώρα, πριν σωθ' ό ψωμί, γιατί άδυνατίσαμε.

Κλάψαμε και σηκωθήκαμε.

Κ' ύστερα πήρε ο καθένας τ' ό δρόμο του, και παγαίνοντας κοιτάξαμε ο ένας τ' όν άλλο, και καί τ' όν τ' όν έχασα βούρκωναν τ' ό μάτια μου. Και πάλι μετάνιωσα κ' ήθελα να τρέξω να τ' όν έρω».

«Έίνας είν' τ' ό πρόβατα; — Τ' ό Χατζή Μεμέτη, μου λέει. Όπως μ' όυπε κι' ο άγροφύλακας.

— Μήπως ο Χατζή μεμέτης θέλει παραγυϊό;

Τ' ό λέω.

— Έφτά μέρες τώρα, κάθε μέρα π' άει σ' ά θείρα για ν' ά έρω ή ν' ά έρω κανένα τ' όμπάνη κι' άκόμα δεν έφερε. Έέρεις ε' ό από δουλιά;

— Ναί, ξαίρω ν' άρμέζω, τ' όυπα.

— Κάθισε, μου λέει.

Τ' ά χωράφι τ' ό Χατζή μεμέτης ήταν φυτωμένο.

— Έβγαλα τ' ά πρόβατα.

Τ' ό μεσημέρι ο Χατζή μεμέτης ήρτε από τ' ά θείρα με τ' όλογο. Τ' όν είδα, πλούσιον άνθρωπο, να καθεται καβάλλα. Μ' ά φάνηκε έξυπνος άνθρωπος. Τ' όν φοβήθηκα. Η καρδιά μου έτρεμε και δεν μπορούσα να τ' όν δω κατάματα.

Βλέπει τ' ά πρόβατα.

— Τ' ά πρόβατα, λέει, άλλ' ός τ' ά έλεπα κι' άλλ' ός είναι.

— Έγ' όμει κανούργιον τ' όμπάνη, τ' ό λέει ο παραγυϊός του.

— Άπό τ' ό είσαι; μου λέει.

— Άπ' τ' ό Μακεδονία, τ' ό λέω, άπ' τ' ό Κοσουφοπέδι.

Η ΚΑΤΑΔΙΚΗ ΤΟΥ ΦΑΟΥΣΤ

Ένας γάλλος συγγραφέας που όπ' όρξε διάσημος σ' όν εποχή του και που μ' άς άφησε πέντε τόμους άναμνήσεις, γεμάτες ενδιαφέρον, ο Έρνέστ Λεγκουδέ, χαρακτηρίζει τ' όν Μπερλιόζ ως τ' ό μεγαλύτερη μεγαλοφυΐα από τ' όν όποια έλειψε όμως τ' ό ταλέντο. Δεν πρόκειται περί παραδοξολογίας. Ό σκοπός τ' όν μεγάλου αυτός συνθέτου που θέλησε να έκφράση με τ' όν μουσική του κάθε συναισθήμα άνθρώπινο, που προσπάθησε να έμβαθύνη όχι μονάχα σ' όν έξωτερική φύση, έκφράζοντας τ' όν άναλλοίωτη όμορφιά της, αλλά σ' όν έξωτερικό κόσμο τ' όν άνθρώπου, εΐτανε όπως, όρθα παρατηρεί ο Λεγκουδέ, ν' ά γίνη ή μουσική τ' ό ή ήχώ κάθε δονήσεως τ' ός άστατης καρδιάς του. «Όταν κανείς σκεφθ' ό γράφει ο Λεγκουδέ — πόση άκαταπόνητη εργασία, πόση μόρφωση και πόση πειθαρχία χρειαστήκανε σ' όν Μάγερμπερ, για να φθάση σ' ά όρχηστρικά και μελωδικά εθρήματα τ' όν έργων του, τότε μόνον μπορεί να καταλάβη πως ο γίγας αυτός έπρόσθεσε μιά όκτάδα σ' ό κλαδί τ' ός δραματικής μουσικής. Αυτό άκριβ' ός έλειψε από τ' όν Μπερλιόζ». Μά παρ' όλα τ' ό έλαττώματα που παρουσιάζει ή σύνθεσή τ' όν έργων του, ο Μπερλιόζ θα παραμείνη αϊώνια άθάνατος με τ' όν «Φανταστική συμφωνία» του και τ' όν «Καταδίκη τ' ό Φάουστ».

Ποιός θ' ά μπορούσε να μ' άς βεβαιώση πως έπειτα από έννα χρόνια, από τ' όν εποχή δηλαδή που ένας μικρός όμιλος ίδρυσε τ' όν «Χορωδία Άθηνών» θ' άκούσαμε σ' όν Άθήνα, όπως

— Άν είναι τυχερό θ' ά πάρω ε' όνά τ' όμπάνη».

«... Τ' ά πρόβατα βόσκανε καμιά κατοστάρια μέτρα από τ' όν καλύβα.

Κοιτάξαμε τ' όν πρώτη μέρα τ' ός Σαρακοστής ευρίξαμε τ' ός τ' ός τ' ός (θησκευτικό έθιμο τ' όν Τούρκων). Πιάνω κ' έγώ και ξυρίζω τ' ό στήθος μου. Δάκρυσα κ' είπα: ο Θεός άς με συγχωρέσει».

Άλλά τ' ό π' ό καλό μέρος τ' όν βιβλίου, μπορεί να είπη κανείς πως είναι ο πρόλογος, τ' ά «Άγια λόγια» μ' ά λόγια σκεφτικά, με πολύ νόημα. Τ' ό βιβλίο έχει και μιά έξοχη άφιέρωση «σ' ά καμιά μαρτυρία τ' ό Έλληνικού και Τουρκικού λαού».

Μέ έναν λόγο, τ' ό βιβλιαράκι τ' ό κ. Δούκα είναι ένα αληθινό διαμάντι μέσα σ' ά κάθε λογής έντυπα που βγαίνουν σ' όν Έλλάδα.

ΚΡΙΤΩΝ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

πραγματικοί. Ἐνῷ τὸ μεγάλο κατόρθωμα τοῦ ποιητοῦ τῆς «Θυσίας» εἶνε, ὅτι μπόρεσε νὰ πλάσῃ εὐσεβέrous ἀνθρώπους μέσα εἰς στενὸν κύκλο ἀπόλυτα θρησκευτικῆς ὑπόθεσεως. Ὁ Ἑλληνας, παίρνοντας ἓνα μῦθο ἐβραϊκῶ, τὸν ὕψωσε σ' ἀνθρώπινην ὑπόθεσιν. Ὁ ἔβραϊος, τὴν ἀνθρώπινην ὑπόθεσιν του τὴν ἐμίχρυνε, κάνοντάς τιν παλαιοεβραϊκῶ μῦθο.

[illegible]

ριζικά διαφορετικό,
 Για όλους αυτούς τους λόγους απορροούμε
 πώς ο κ. Μελάς έθυσιασε τόσους κόπους για
 να μοντάρει, άγαντρήτως κιλά, ένα έργο τό
 όσο το άλλο τέχνη είναι, ούτε τίποτα και μί
 όποιο δεν έπρεπε να έμψυχνε με προσωπί
 κότητα τον άνθρωπο.

ὅπου ὁ θεὸς θέλει νὰ λέγεται ἀνορθοῦν καὶ
 ἂποδοῖμε μεγάλην σημασίαν στὰ ἔργα γιατί
 τὸ θέατρο ἀναγεννιέται πολὺ περισσότερο μὲ
 ἔργα παρὰ μὲ σκηνοθεσίες. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως
 αὐτῆς ἔργα σὰν τὴ «Θυσία τοῦ Ἀδράμει»
 παραφέρουν στὸν τόπον, ἐνῶ ἔργα σὰν τὸ «Τι-
 τὸ» ἀπὸ τὴν ἀποψηφισμένην τίποτα.

Ἡ κ. Μαρίκα Κοτοπούλη καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ ἡθοποιοὶ τοῦ θιάσου ἔπαιζαν πολὺ καλὰ καὶ εὐσυνείδητα. ΚΡΙΤΩΝ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

Φίλε κ. Μπαστιά
 'Ο κ. Βάσσος έρχεται στήν 'Ελλάδα ως
 κατ. συγκατάβαση νά πούμε, αφού έχει ήδη
 αποκτήσει τέτοια οικόσημα πέραν τοῦ 'Ατλαν-
 τικοῦ, οὔτε λίγο οὔτε πολὺ: **μέγας ζωγράφος.**
 Αὐτὸ δὲν εἶναι καὶ τόσο παράξενο, σὲ ἐποχή
 ποὺ «οἱ μεγάλοι ζωγράφοι» εἶναι καμιά πε-
 ντηταριά, μόνον στήν 'Ελλάδα. Παράξενο
 εἶναι τοῦτο: «Ἀνθρώποι ἐμβριθεῖς καὶ τεχνο-
 κριταὶ ἀδυσώπητοι, ποὺ ἔχουν ἐπιφυλάξεις γιὰ
 τὸ Γαλλιν, γιὰ τὸ Γουντρόπουλο κλπ, πῆραν
 στὰ σοβαρὰ γιὰ «μέγαν» τὸν κ. Βάσσον. «Μέ-
 γας» πέραν τοῦ 'Ατλαντικοῦ, «Μέγας» ἐν-
 თეხნ τὸν 'Ατλαντικόν. «Ἐκ στόματος νηπίων
 καὶ βυλαζόντων κατηχητῶν αἰώνων»!

Δε μπορεί να αρνηθώ ότι δ. κ. Βάσσος είναι
 διηρημένος και ποιητικός, μὴ δὲ καὶ τόσο με-
 γάλους τεχνίτης. Ἡ ἐγὼ ἔχω δικαίω ἡ ὁ θαυ-
 μαστὴς τόν. Μα τόσο κομπορῶνς ὑπάρχει σ' αὐ-
 τόν τόν τόπο, ὥστε ἡ μετριότητα γιὰ τόν ἔναν
 νὰ εἶναι μεγαλότητα γιὰ τὸν ἄλλον. Γιὰ στρα-
 βάτι ἀλλήπου, γιὰ στραβὰ ἀρμενιζόντα
 ἀνὰ πᾶσι

ΦΩΤΗΣ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ

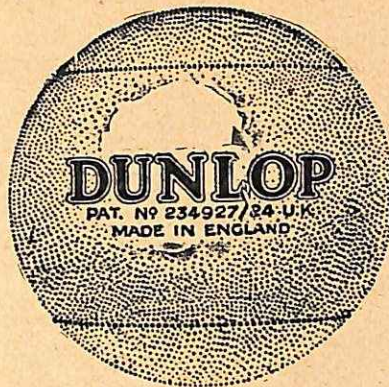
Γιάννην Φλάσιον. Φύλλα ὄχι, τόμους μέλι-
στα. Καλύμματα δὲν υπάρχουν. Καλὴ ἡ μετα-
φρασὴ τοῦ Μαίτερλικκ. Τὸ ἄλλο πολὺ ἀδύνατο.
πολὺ κοινὸν. — **Τάκην Μαυροκέφαλον.** Τὸ «Φῶς»
κίπως πολὺ ἐγωιστικόν. Πολλὰ ξεφωνητά,
βωμοί, σμαίτες, ἀνάκρα πολλὰ. Μ' ὅλα αὐτά,
τὸ σύνολο ἔχει κάποιον θριαμβικὸν τόνον ὄχι
κακόν. Ἡ «Σάλλπιγγα» καλὸν, τὸ κρατᾶμε
γὰρ δημοσευθῆ. — **Γιάννην Σκαρίππον.** Λά-
βαις τὸ γράμμα σας καὶ σὰς εὐχαριστοῦμε γὰρ
τις φιλικὰς σας ἐκφράσεις, καθὼς καὶ τὰ ὅσα
σας διηγήματα. Ὑπομνήματα ὅμως θὰ προ-
τιμῶμεν κατὰ ἀπ' ὅσα γράψατε τελευταία.
Ἐπειτα, ἐκεῖνο πού μᾶς ἐνδιαφέρει, κ' ἐσὰς
πρέπει, νομίζουμε, νὰ ἐνδιαφερῇ ἀκόμα περισ-
σότερον, εἰναὶ ἡ ἐξέλιξις σας ὡς διηγηματο-
γράφου, ἡ τεχνικὴ ἡ σας ἐξέλιξις, πού θὰ
ἐρρῇ χωρὶς ἄλλο τὴν ἀπλότητα καὶ τὴ
γλῶσσαν καὶ τὴ στή σύλληψιν. Ἰσως μὲς δοθῇ
πῶς ἐνκαίρια νὰ σὰς κάνουμε κάποιες διεξο-
δικώτερες καὶ ἀναλυτικώτερες ὑποδείξεις. —
Κώσταν Ἀνδρέου. Διηγήμῃ σας δὲν διαγω-
μίμων ἐλήφθη. — **Γιάννην Μαράζην.** Εὐχα-
ριστοῦμε γιὰ τὰ καλὰ σας λόγια. Ὅσον ἀφο-
ρᾷ πληροφορικὰ σημειώματα γιὰ τοὺς ξένους
συγγραφεῖς, ἔχετε δικίον, μὰ δὲν βλάμει τέτοιον
σημείωμα μοναχὰ γιὰ τὸν Ντ' Ἀρμπώ, μὰ καὶ
γιὰ τὸν Στήβενσον καὶ τὸν Κόνραντ. — Γὰ
ποιήματά σας ἀσχημάτιστα ἀκόμα, ἀτελῆ στο
στέχο. Δὲν ἔχετε ἀκόμα μέσα σας καθορίσει
τοὺς πόνους σας, κατὰ θέλεις νὰ πῆτε, ἔχετε
διάθεσις ποιητικὴ, ὅπως λένε, μὰ δὲν γνωρίζετε
καὶ αἰεὶς πῶς νὰ ἐκδηλωθῇτε. Προσπαθῆτε νὰ
γνωρίσετε τὸν ἑαυτὸ σας' συχνὰ μᾶς φαίνεται
πῶς τὸν ξαίρομε ἐνθ' μονάχα αὐτὸν δὲν ξαί-
ρομε. — **Τ. Ἄσσον.** Τὸ ποιήμῃ σας ἔχει ἀρ-
κετὴ προτοτυπία καὶ ἀλήθεια. Πιθανὸν δὲ δη-
μοσευθῇ. — **Π. Παπαναστασίον.** Τὸ διη-
γημῃ σας ἐλήφθη, θὰ διαβασθῇ καὶ θὰ ση-
μειώσουμε κάποια λόγια ἐδῶ σ' αὐτὴ τὴ στή-
λῃ. — **Σ. Σκουλᾶν.** Τὸ ποιήμῃ σας πολὺ
καλόν. Ἰσως δημοσευθῇ στο περιοδικόν, μὰ
διορθωμένον κίπως' πιθανόν νὰ κοπῇ τὴ τελευ-
ταία σπορὴ πού τὸ ἀνέει. — **Γιώργην Μα-
ρινιδάκην.** Τὸ διηγημῃ σας ἐλήφθη, θὰ δια-
βασθῇ καὶ τὴ γνώμην μας θὰ τὴ δῇτε σ' αὐτὴ
τὴ στήλῃ. — **Γιάννην Βανδάμαν.** Τὸ ποιή-
μῃ σας ἐλήφθη, θὰ διαβασθῇ καὶ θὰ κριθῇ. —
Γ. Κογελλόν. Τὸ ποιήμῃ σας ἔχουν κάποια
ἐνδιαφέροντα, μὰ δὲν εἶναι τέχνη. Ἡ μορφή τοῦς,
τὸ ὕφος καὶ ἡ σύλληψις τοὺς εἶναι κοινὰ.
Πράγματι χλιευσωπιμένα μὲ τὸν ἴδιον τρόπον.
Μιά διάθεσις ρωμαντικὴ, πού δὲν ἔχει πολὺ
ἐνδιαφέρον, ὅσον καὶ ἂν εἶναι ἀγνή. — **Γ.
Δενδρινόν.** Πολλὰ σημάδια μὴν ἀποδίδετε στο
δ, τι θε δημοσευθῇ τυχόν ἓν ἔργον σας κάπου.
Ὅσον ἐφορᾷ δὲ ἐπὶ σὺς αὐτοῖς αὐτοῖς, ἔχετε
ὅπ' ὅψει σας ὅτι γιὰ τέχνην τοῦ λόγου καὶ ἰδι-
αιτέρως τὴν ποίησιν, δὲν υπάρχουν οὐτε σχο-
λεῖα, οὐτε δάσκαλοι, παρὰ μονάχα ἰδιοσυγκρα-
σία, φλέβα, ράτσα καὶ αὐτοκαλλιέργεια. Ἡ
μετριοφροσύνη πού διανέμει τὸ γράμμα σας εἰ-
ναι μιὰ ἐγγύρησις γιὰ τὴν ἐξέλιξιν σας, τόσο
μᾶλλον, πού τὰ ποιήματά σας εἶναι ἐξαιρετι-
κά καλὰ. Τὸ μόνο πού, κατὰ τὴν γνώμην μας
πρέπει νὰ ἀποφεύγετε κίπως εἶναι τὰ Σύμ-
βολα καὶ οἱ ἀφηρημένους ἐννοιες πού χαντακώ-
σαν τὸςους σας πού φαίνεται ὅτι καὶ οὐ σὰς
ἐξασκοῦν κάποια βαθεῖα γοητεία. Πεῖο ἁπλὰ,
πεζο χροστικατά, λιγώτερον ἀποφθεγγματικά.
Ἐν τοῖς αἰς καὶ ὅπως εἶναι αὐτὰ τὰ ποιήματά
σας τὰ κρατᾶμε καὶ θὰ μποῦν σὲ κάποιο φύλ-
λο τοῦ περιοδικοῦ. — **Ζάχον Οἰκονόμου.**
Πρέπει νὰ δοῦνταις ἀκόμα πολὺ, νὰ ἐξα-
κρίβετε πολλὰ ποιήματα, γιὰ νὰ γράψετε

κάτι καλό: ἦτορα, ὅπως εἶναι τὰ ποιήματά σας, μαρτυροῦν δόξα τῇ ἀγνοίᾳ τῆς τέχνης τοῦ στίχου, ἐλλείψει ἀπλότητος στῆν ἐκφραση καὶ φτωχῇ ἔμπνευσή! λόγια ἔτσι σκόρπια, μὲ ἐπα-
νκλήψεις χωρὶς νόημα, ἀπὸ μόνῃ ἀδυναμία νὰ
ῤῥεστε σὲ λογαριασμὸ τὸ στίχον. — **Κλέαρχον Μυμῖνον.** Ἀπὸ ὅλα τὰ ποιήματά σας τὸ κα-
λύτερον εἶναι «οἱ λογισμοὶ τῆς νύχτας», ἀσυγ-
κρίτως ἀνότερον καὶ ὡς ἰδεᾶ καὶ ὡς στίχους.
Τὰ ἄλλα κοινωτικῆς χωρὶς πολὺ ἐδιαφέρον.
Ἡ γλῶσσά σου εἶναι πολὺ ἀκατάστατη, μεθο-
δολάβρος, δημοτικὴ καὶ καθαρόουσα μαζί! —
«φρίσσου» «στοῦ κἄμπο» δὲ τὰ πλάτη. Ἀτέδες
ἢ γλωσσικὰς παρακρινεῖς ἀφελόνται κυρίως
στὴν προσπάθειά νὰ φέρετε σὲ λογαριασμὸ τὸ
στίχον! μὰ γι' αὐτὸ καὶ καταντᾷτε στὴν στυχο-
πλοκίαν. Ἐπιμονὴ καὶ αὐστηρότητα χρεάζε-
ται. — **Σχολεῖον Ἀρφαρῶν Καλαμῶν.** Ἡ
δριμύτης τῆς ἐπιστολῆς σας εἶναι υπερβολι-
κῇ, δεσπομονα ἡλίστε! ὅτι τὴν ἐλάβαμε πρὸ
τῆς ἐπιταγῆς! Ἀλλὰ καὶ ἐάν τὴν εἴ-
χουμε λάβει πρὶν, δὲν ὑπῆρχε οὐδεμία δικαιο-
λογία ἐξήψεως, ἀφοῦ κατὰ τὸ μεσολαβεῖσαν
διάστημα ἦτο φυσικὸς ἀδύνατον νὰ σὰς ἀπαν-
τήσωμεν. Ἀλλοίμονον! κ' ἐμεῖς εἴχαμε τὴν
ἰδεᾶ ὅτι ἡ νευρικότης εἶναι χαρακτηριστικὴ
μόνον τῶν διαδισκούντων εἰς τὰς πόλεις. — **Εὐ-
ρῆην Νικολάκη, Θεσσαλονίκην.** Συνδρομὴ
ἐλήφθη, εὐχαριστοῦμε. — **Μεν. Ἀλεξάνδρου.**
Συνδρομὴ ἐλήφθη, εὐχαριστοῦμε. — **Βάσου
Βασιλείου.** Ἐλήφθη τὸ ποιήματά σας καὶ θὰ δια-
βασθῇ. — **Γ. Βαφδοπούλου.** Τὰ ποιήματά σας
θὰ κριθοῦν σὲ κἄποιο προσεγὲς φύλλον. — **Ζη-
μόπουλον (;)** Τὸ διήγημά σας «Τὸ τρελό-
παιδ» θὰ διαδασθῇ καὶ τὴν γνώμην μας θὰ τὴν
ἰσθῇ στὴ στήλῃ αὐτῇ. — **Γ. Κ. Ἐνν.** Τὸ
συνέκτο σας δὲν εἶναι καλὸ. Πρώτα πρώτα ἡ
θέσις νὰ πῆτε μὲ τίς φράσεις «... νὰ φύγῃς ποῦ
θὰ πῆς; δὲ θὰ σ' ἀφήσω! — στοὺ χάος νὰ
περπατᾷς θὰ κουραστῇς! — κ' ἐγὼ καὶ οὐκ οὐκ
κόρη θὰ σοῦ χρίσω!» κλπ.; λόγια ἐπιωμμένα
στὴν τύχην, μόνον στίχους νὰ γίνονται. Γιὰ κοι-
τάξτε καλὰ τὰ γραφομένά σας! προσπαθήστε
νὰ ἐκκρασθῇτε καθαρά, καὶ προσηνέως πρὶν
πιάσετε νὰ γράφετε, νὰ ξέρετε τί θέλετε. —
Σ. Οἰακόν. Καὶ τὸ δικό σας τὸ ποίημα, παρ' ὅ-
τι εἶναι γενικὰ καλύτερον, ἔχει κάποια παρόμοια
φευγάδια: ἀκρισία καὶ προχειρότητα. «ὁ λόγος
ποῦ πτέρωσε σὰ βέλος — τῇ (;) φλόγα τοῦ
μεγάλου μαρτυροῦ». — **Ἀγγελον Τρικυκαῖον.**
Τὸ διήγημά σας ἐλήφθη, ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ
ὕλη τοῦ φύλλου εἶχε συμπληρωθῇ ἤδη, ὥστε,
καὶ ἂν ἐπικρινετο. Δὲν ἦτο δυνατόν δὲ δημο-
σιεῖσθαι ἐπικρίμα. Τὴν γνώμην μας θὰ τὴν βρῆτε
σ' αὐτὴ τὴ στήλῃ, ἀργότερα. — Παρακαλοῦ-
με ὅσους μᾶς ἔχουν στείλει χειρόγραφα καὶ πε-
ριμένουν τὴν κρίσιν μας, νὰ μὴν μὲς καταλο-
γίσουν ἀμέλεια, γιὰτὶ ἐκτός τῶν ποικίλων ἀπα-
σχολήσεών μας, ἡ μελέτη τῶν χειρογράφων
γίνεται μὲ κάθε προσοχή, πρᾶγμα ποῦ ἀπαιτεῖ
χρόνον. —

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΣ

Ἡ κριτικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ διαγωνισμοῦ διηγήματος ἀπετελέσθη ἀπὸ τοὺς κ. Κ. Καρθαῖον, Λ. Κουκούλαν Κ. Μπασιγιάν καὶ Φ. Κόντογλου ὡς εἰσηγητὴν.

Τὰ ἀποτελέσματα θὰ δημοσιευθοῦν
εἰς τὸ τελευταῖον φύλλο τοῦ Μαΐου.

ΣΦΑΙΡΑ

ΣΦΑΙΡΑ

TENNYΣ

DUNLOP

ἔξεργησεν διὰ τοὺς τετρίκτους ἀγῶνας τοῦ κυσέλλου:

NTA'IBIS 1929

Αἱ κάτωδι χώραι καθέωρισαν ἐκτισήμως τὰς σφαίρας

TENNVS DUNI OP *διὰ τὸ μαῖος τοῦ κυσέλλου:*

NTA'I'BIS 1929

ΓΑΛΛΙΑ, ΑΥΣΤΡΙΑ, ΟΛΛΑΝΔΙΑ, ΙΤΑΛΙΑ,
ΙΡΛΑΝΔΙΑ, ΓΕΡΜΑΝΙΑ, ΟΥΓΓΑΡΙΑ, ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΙΑ, ΔΑΝΙΜΑΡΚΙΑ,
ΙΣΠΑΝΙΑ, ΕΛΒΕΤΙΑ, ΜΟΝΑΚΟ, ΚΟΥΒΑ, ΧΙΛΗ

Μεμνηθήτε τὸ παράδειγμα τῶν πρωταγγωτῶν τοῦ τέννυς καὶ αἰψέτε μὲ τὴν σφαῖραν

TENNYΣ DUNLOP

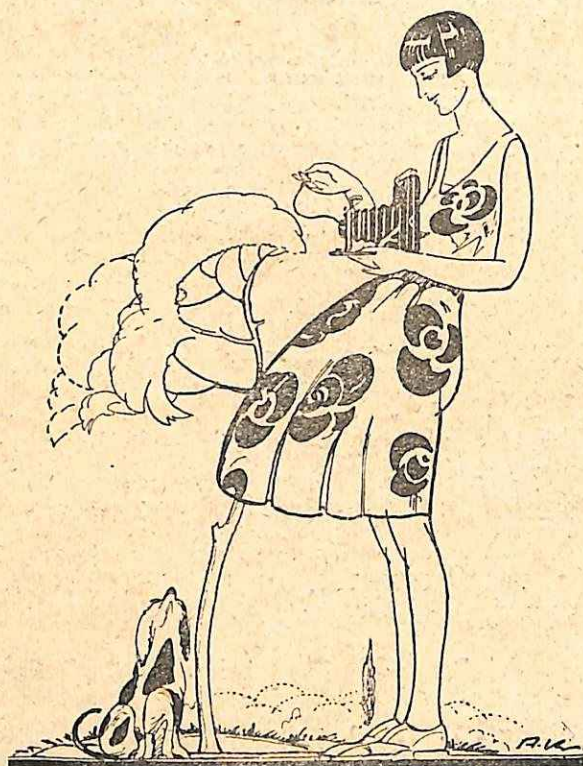
ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΕΙΣ ΤΑ ΚΑΤΩΘΙ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

Ἰωῆς καὶ Δημόπουλος Πατησίων καὶ Καποδιστρίου,

Σίδνεϋ Νόελ, Ὁδὸς Κοραΐ

Κ. Ταρπακόπουλος, Πανεπιστημίου 16

A. E. «**Aθηνᾶ**», Πατησίων 49

Ἡ ὠραιωτέρα ἀφήγησις τῶν τοσίων, σκηνῶν
καὶ ὄλων τῶν ἐπεισοδίων τῶν ταξιδιῶν καὶ
ἐκδρομῶν σας, δὲν δύναται νὰ παραβηθῇ μὲ
ἓνα ἄλλωσιν γεμᾶτο φωτογραφίες

ΚΟΔΑΚ